

TRABAJO FINAL DE GRADO

GRADO EN HUMANIDADES
MODALIDAD PRÁCTICA - ITINERARIO CREACIÓN CULTURAL

MEMORIA DE PRÁCTICAS COMO REDACTORA EN

NÚVOL
El digital de cultura

Alumna: Susana Gómez Nuño

Directora: Alba Colombo · Profesor UOC: Jordi Oliva

Tutor de *Núvol*: Bernat Puigtobella

UOC · Universitat Oberta de Catalunya · Junio 2020

Agradecimientos

Han sido muchas las personas que me han ayudado, de una u otra forma, durante el proceso de redacción de este trabajo. Quisiera expresar mi más sincero agradecimiento a todas ellas.

A la *Universitat Oberta de Catalunya* y a Bernat Puigtobella por darme la oportunidad de realizar las prácticas en *Núvol* y permitirme conocer el funcionamiento interno de esta publicación digital dedicada a la cultura.

A Jordi Oliva, mi tutor del TFG, por su excelente orientación y ayuda, así como por sus valiosas sugerencias y el aprecio a mi trabajo, lo cual ha contribuido a mantenerme motivada y a reforzar mi búsqueda continua de la excelencia.

A mis amigos y compañeros de viaje en esta etapa universitaria, por estar ahí y compartir experiencias y conocimientos. Mención destacada merecen Laura y Yolanda, por sus buenos consejos y su gran generosidad.

A mis padres, por ser un pilar fundamental en mi vida, por los valores que me han inculcado, por su apoyo emocional y por su confianza ciega en mí y en el éxito de mis proyectos.

Y a Pablo, mi esposo, por ser la persona que me animó a cursar este grado de Humanidades, por ser una fuente inagotable de apoyo y motivación, por su infinita paciencia, por su reconfortante y constante reconocimiento a mis logros académicos, y por su amor incondicional.

by Susana Gómez Nuño under a Creative Commons Attribution Non-commercial Non-Derivative 4.0 International license (CC BY-NC-ND 4.0)

ÍNDICE

Resumen	04
1. Introducción	05
1.1 Motivación personal	05
1.2 Objetivos principales	07
1.3 La memoria de prácticas	07
2. Descripción de la Institución: <i>Núvol, el digital de cultura</i>	08
2.1 Los inicios de <i>Núvol</i>	08
2.2 La esencia del proyecto	09
2.3 Premios y reconocimientos	10
2.4 <i>Núvol</i> en la actualidad	11
3. La experiencia práctica	12
3.1 Descripción de las tareas	12
3.2 Fuentes de información, metodología y exposición	17
3.3 Objetivos conseguidos	19
4. Valoraciones y conclusiones	20
4.1 Valoración de la formación previa	20
4.2 Valoración del interés del trabajo	21
4.3 Valoración global del trabajo	21
4.4 Valoración del seguimiento de los tutores	22
4.5 Dificultades y sugerencias de mejora	23
4.6 Conclusiones	25
5. Bibliografía	26
6. Webgrafía	26
7. Anexos	29
Anexo 1. Artículos publicados en <i>Núvol</i>	29
Anexo 2. Otros artículos	52

Resumen

La presente memoria de prácticas se centra, principalmente, en las experiencias llevadas a cabo como redactora de sección en el diario digital de cultura *Núvol*, que incluyen la redacción de artículos de temática cultural y reseñas de obras literarias. Después de especificar las motivaciones personales de la autora, que justifican la elección del proyecto y sus objetivos fundamentales, se realizará una descripción detallada de *Núvol*. Asimismo, se establecerán unos criterios de valoración relacionados con la formación previa de la autora, con las directrices marcadas por los tutores y con el trabajo práctico en general. Por último, se expondrán las conclusiones, que irán seguidas de un anexo en el que se incluirán todos los trabajos realizados para *Núvol*.

Palabras clave: memoria de prácticas, redactora, *Núvol*, artículos, reseñas.

Abstract

The present internship report focuses mainly on the experiences carried out as a section editor at the digital culture journal *Núvol*, which include the writing of articles on cultural and artistic issues, and reviews of literary works. After specifying the author's motivations, which justify the choice of the project and its fundamental objectives, a detailed description of *Núvol* will be made. Likewise, assessment criteria related to the author's previous training, the guidelines set by the tutors and the practical work, on the whole, will be established. Finally, the conclusions will be set out followed by an annexe in which will include all the tasks done for *Núvol*.

Key words: internship report, editor, *Núvol*, articles, reviews.

1. Introducción

La memoria de prácticas que se presenta a continuación se ha llevado a cabo gracias a la colaboración de la Universitat Oberta de Catalunya con *Núvol*, un diario digital de cultura escrito en catalán con más de cien mil lectores mensuales.¹ La posibilidad de realizar las prácticas en esta publicación digital, como redactora de sección, se erige como una gran oportunidad para el desarrollo de mis habilidades en la redacción y publicación de contenidos digitales, así como para poner en práctica los conocimientos adquiridos en el grado de Humanidades, sobre todo, aquellos relacionados con el mundo del arte en general, dado que el itinerario de especialización cursado ha sido el de creación cultural.

Así pues, esta memoria nace con la idea de realizar unas prácticas virtuales, pero con disponibilidad para cubrir cualquier evento o acción cultural de interés en la ciudad de Barcelona y alrededores, con una perspectiva transversal y abierta para redactar artículos de todo tipo y colaborar en diferentes tareas, en función de lo que el director de la publicación, Bernat Puigtobella, considere más adecuado.

Siguiendo las directrices estructurales mencionadas en las guías de la universidad para la óptima elaboración de un TFG práctico, el presente documento se estructura en dos grandes bloques: un primer apartado de carácter descriptivo y valorativo, que constará de varios puntos, detallados más adelante, y una segunda parte que incluirá dos anexos: el primero integrará los artículos publicados en *Núvol* y el segundo los que, por diferentes razones, no han llegado a publicarse.

1.1. Motivación personal

La elección de las prácticas en *Núvol* como redactora de sección viene motivada, principalmente, por dos factores. El primero de ellos es la vinculación entre las especificaciones propias de la especialización en el ámbito de creación cultural y el ejercicio de la función de redactora en prácticas, en tanto pueden adquirirse competencias relacionadas con ese itinerario: la creación de contenidos multimedia, la difusión sobre temas de cultura y la posibilidad de llevar a cabo tareas propias de periodismo especializado,² así como hacer acto de presencia en diferentes eventos artísticos y culturales, siendo mis preferidos aquellos vinculados con la temática del

¹ PUIGTOBELLA, Bernat. *Ara Núvol* [en línea] Barcelona: Núvol. Punt de Llibre, 2019.

<<https://www.nuvol.com/llobres/ara-nuvol-58276>> [Consulta: 25 marzo 2020]

² *Plans d'Estudis. Grau Humanitats. Itinerari de Creació Cultural* [en línea] UOC, Més UOC.

<<http://cv.uoc.edu/nplincampus>> [Consulta: 25 marzo 2020]

mundo clásico, referido, sobre todo, a la antigua Grecia; todas aquellas materias que tengan una vertiente filosófica; y toda cuestión relacionada con las artes visuales, el cine y la literatura. El segundo factor, y sin duda el más decisivo y relevante a la hora de decantarme definitivamente por estas prácticas, tiene que ver con mi experiencia previa como redactora.

Después de mis primeros pasos en el entorno multimedia y de dos tentativas frustradas de creación, gestión y mantenimiento de blogs, decidí marcarme unos objetivos más definidos y realistas, que fueron fundamentales para asentar las bases y poder llevar a cabo con éxito el proyecto de mi blog: [Susanalogy](#), en septiembre de 2016. Este proyecto ha ido progresando con el tiempo y ha sufrido cambios estructurales de diseño y temática que han mejorado mucho la estética, así como la experiencia del usuario. Vigente hoy en día, podemos encontrar artículos, que se publican quincenalmente, de historia, sociedad, literatura y arte, así como otros con contenido más personal. De forma paralela, también colaboro con dos medios de comunicación digitales –[El Salto](#) y [Nueva Revolución](#)–. En esta última, ostento el cargo de adjunta a la dirección, aunque es un título más representativo que funcional, y tengo dos columnas: Intercultural y Cuestión de derechos. La mayoría de los artículos publicados pertenecen a la esfera cultural, aunque podemos encontrar algunos más reivindicativos y de denuncia social, así como otros con una perspectiva más cercana a la divulgación.

Por otro lado, quisiera enfatizar mi predilección por la literatura. A pesar de que mis estudios de grado solo me han permitido formarme, a modo introductorio, en literatura europea medieval y literatura inglesa, esta carencia puede ser corregida, en cierto modo, con mi experiencia personal escribiendo reseñas de libros, especialmente si tenemos en cuenta que la redacción de notas críticas sobre obras literarias o filosóficas constituyen uno de los objetivos a cumplir durante el periodo de prácticas, siempre dentro del abanico de obras que el director de *Núvol* o cualquier otra persona de su equipo estimen conveniente sugerirme.

Si a todo lo mencionado anteriormente, le sumamos mi interés por acercarme al arte en primera persona y escribir, principalmente, sobre ese ámbito, parece evidente que mi colaboración puede tener cabida y una buena acogida, como efectivamente ha sucedido, en un medio de comunicación cultural considerado un referente en Cataluña como es *Núvol*. En definitiva, mi motivación personal obedece a un afán por mejorar y perfeccionar mis habilidades como redactora, al cual se añade la oportunidad de tomar contacto real con el ambiente cultural y artístico, y de escribir, teniendo información de primera mano, sobre esas experiencias.

1.2. Objetivos principales

Los objetivos principales del TFG se centran en la redacción de artículos para las diferentes secciones de *Núvol*, así como en la cobertura de diferentes eventos o acciones culturales de interés que complementarían mi tarea como redactora. De la entrevista presencial llevada a cabo con Bernat Puigtobella, director de *Núvol*, se deriva una colaboración con una perspectiva interdisciplinaria y transversal, centrada en el ámbito filosófico, literario y en el mundo artístico, que puede tener un buen encaje en las secciones *Llibres*, *Art*, *Pantalles* o *Faves tendres*.

Respecto a las competencias que he previsto alcanzar en el transcurso del periodo de prácticas en *Núvol*, tengo altas expectativas y espero conseguir una mejora encomiable en la redacción de artículos especializados en cultura y arte, así como una buena base que me habilite para escribir reseñas de obras literarias y filosóficas con destreza y profesionalidad. Por otro lado, aun contando con experiencia en la edición y la publicación digitales, confío en que las prácticas me proporcionen los medios para perfeccionar mis competencias en esas materias.

1.3. La memoria de prácticas

La memoria de prácticas tiene como finalidad exponer de forma ordenada y coherente las tareas y experiencias llevadas a cabo como redactora de *Núvol* durante el semestre. La estructura de la memoria consta de dos grandes apartados: en el primero se presentan los puntos relacionados con la descripción y valoración de la experiencia en sí misma, y el segundo incluye los anexos. A continuación, se desarrollarán esos apartados³ con detalle.

En primer lugar, se presentará una nota de agradecimiento seguida de un índice paginado que nos dará una idea acerca de la disposición temática de la memoria. A continuación, un pequeño resumen de la memoria expondrá de forma muy sintética los principales puntos del trabajo. Y, finalmente, en la introducción, se hará énfasis en los objetivos de las prácticas y en las motivaciones personales de la autora, los cuales acreditarán su elección.

En segundo lugar, se incluirá un capítulo dedicado a la descripción de la institución donde se realizarán las prácticas. Se focalizará, pues, en varios puntos referidos a su historia y funcionamiento, a su organización y a las características principales del proyecto, así como a su visión y aspiraciones.

³ Com es fa un TFG de modalitat de pràctiques en una institució [en línia] UOC, PID_00235455. <<http://cv.uoc.edu/app/TFG/pagina09/>> [Consulta: 03 abril 2020]

En tercer lugar, el texto hará referencia a las actividades en las cuales se ha participado, a las tareas desarrolladas, a la metodología utilizada y a la experiencia práctica obtenida, matizando los objetivos alcanzados y las características de las materias trabajadas, y analizando las diferentes actuaciones llevadas a cabo.

En cuarto lugar, se presentará una valoración personal y global de la experiencia y se recogerán las expectativas previas y sus posteriores modificaciones, así como una compilación de los aprendizajes conseguidos que ponga de relieve los elementos más importantes derivados de la imbricación de las prácticas con los conocimientos adquiridos en el grado, especialmente aquellos relacionados con el itinerario de creación cultural. También se incluirán las dificultades encontradas, así como algunas propuestas de mejora relacionadas. Se valorará, también, incluir sugerencias interesantes, tanto a nivel de contenidos como de diseño, que favorezcan la visibilidad de la web de *Núvol* y mejoren la experiencia de los usuarios. Por último, se expondrán las conclusiones.

Y para acabar este bloque, se introducirán un quinto y un sexto punto donde se presentarán las diversas referencias bibliográficas utilizadas.

Finalmente, se pasará al segundo apartado de la memoria que integrará un anexo doble, con todos los artículos escritos y trabajos realizados para *Núvol*, divididos entre los que han sido publicados y los que, por circunstancias diversas, no han llegado a ver la luz.

2. Descripción de la institución: *Núvol*, el digital de cultura

Núvol es un proyecto que arranca de la mano de Bernat Puigtobella en 2012. Se trata, básicamente, de un diario digital en catalán dedicado a la cultura, donde los colaboradores disponen de un espacio abierto que les da voz en todo aquello que haga referencia al mundo de la cultura y de las artes. Las aportaciones de los trabajadores y colaboradores se recogen y distribuyen en las diferentes secciones temáticas que conforman la revista, las cuales han ido evolucionando e incrementándose con el transcurso del tiempo.

2.1. Los inicios de *Núvol*

Basándose en la metáfora que la palabra nube/*núvol* trae implícita, como un espacio virtual de almacenaje, Bernat Puigtobella, impulsor de este proyecto, denomina así al primer diario electrónico en catalán dedicado exclusivamente a la cultura. Con la ayuda inicial de Laura Basagaña, que colabora como redactora a tiempo parcial, y de Álex Gutiérrez, que se implica como asesor web, *Núvol* inicia su andadura en abril de 2012.

Los objetivos iniciales de *Núvol* contemplan la edición de un diario electrónico dedicado a la cultura que nace con la voluntad de trasladar las experiencias de revistas culturales que engloban el ámbito catalanoparlante a la esfera digital. Esta visión conlleva una nueva forma de publicación que requiere una actualización diaria de contenidos y que permite su almacenamiento virtual en la propia web para posteriores consultas. La publicación incorpora también la creación de un catálogo editorial digital compuesto de libros electrónicos cortos, los *e-singles*, pensados únicamente para una lectura digital. Finalmente, otro de los objetivos originales de *Núvol*, según su promotor, incluye la detección del talento emergente en el ámbito cultural y artístico con la finalidad de darlo conocer e impulsarlo.⁴

Aunque la revista *Núvol* fue concebida como una publicación digital, con el tiempo, los criterios iniciales se vieron modificados, en tanto, en junio de 2017, se lanzó el primer número de la revista en papel, con periodicidad anual, que recogía textos inéditos, así como los artículos más interesantes de su hemeroteca.⁵ Por otro lado, en 2014, dado el rápido avance de la tecnología y el uso generalizado por parte de la población de los teléfonos inteligentes, *Núvol* decidió establecer un diseño *responsive* en su web, que permitía la correcta visualización de sus contenidos virtuales en cualquier tipo de dispositivo móvil.

2.2. La esencia del proyecto

La esencia de *Núvol* reside en el trabajo colaborativo de todas las personas que conforman el equipo de la publicación digital. Los colaboradores, retribuidos o no, son numerosos y poseen perfiles muy distintos. Entre ellos, se encuentran también los estudiantes de diversos grados que, con la colaboración de la UOC, realizan prácticas relacionadas con sus estudios en la revista.

Núvol se erige como una revista cultural gratuita, cuyo objetivo primordial es poner el foco en temas que interesan a minorías, ya sea por desconocimiento, falta de relevancia o bien porque se encuentran fuera de la cultura *mainstream*. Los contenidos publicados encuentran su lugar en las diferentes secciones de *Núvol*, consiguiendo, así, un cierto equilibrio con las temáticas difundidas a las masas por el poder establecido en los grandes medios de comunicación.⁶

⁴ PROGRAMA RADIOFÓNICO "EL CAFÉ DE LA REPÚBLICA". *L'editor, Bernat Puigtobella, parla del digital de cultura "Núvol"* [en línea] 2014.

<<https://www.ccma.cat/catradio/alacarta/el-cafe-de-la-republica/leditor-bernat-puigtobella-parla-del-digital-de-cultura-nuvol-/audio/799054/>> [Consulta: 10 abril 2020]

⁵ NÚVOL. *El primer número de la revista Núvol*. [en línea] 2017.

<<https://www.nuvol.com/lilibres/el-primer-numero-de-la-revista-nuvol-44124>> [Consulta: 14 abril 2020]

⁶ TENDÈNCIES. *Núvol, electrònic de cultura* [en línea] Tendències, Alacarta.cat, 2012.

<<http://blogstv.laxarxa.com/laxarxatendencies/2012/11/07/nuvol-electronic-i-de-cultura/>> [Consulta: 14 abril 2020]

De hecho, la información se organiza en apartados con identidad propia y con los que los lectores pueden sentirse identificados. El carácter esencial de *Núvol* reúne, en definitiva, la información cultural del territorio catalanoparlante, y da noticia de festivales, actos culturales, eventos artísticos, novedades literarias, exposiciones, conciertos y estrenos de funciones de teatro. También da a conocer a nuevas generaciones de autores, artistas y críticos culturales que no tienen cabida en la cultura *mainstream*.

Respecto a la financiación, *Núvol* se nutre de fondos que provienen principalmente de la publicidad y de los tres tipos de suscripciones disponibles que permiten el acceso a otro tipo de contenidos, digitales y en papel, y proporcionan diversas ventajas tan solo asequibles para los suscriptores.

2.3. Premios y reconocimientos

Núvol ha obtenido numerosos premios y reconocimientos prácticamente desde sus inicios, lo cual pone de manifiesto la calidad de sus contenidos, que han sido reconocidos por varias instituciones de renombre. Este diario digital fue galardonado con el premio “LletrA”, pocos meses después de su debut, por la *Fundació Prudenci Bertrana* y la *Universitat Oberta de Catalunya*, que lo consideraron el mejor proyecto digital para promocionar la literatura catalana en internet. Este premio reconocía “el esfuerzo gráfico e intelectual para ofrecer un escaparate dinámico y participativo de la cultura con variedad y rigor y, de manera especial, por su proyecto de edición digital de obras literarias inéditas en catalán, los llamados *e-singles*”⁷ [trad. propia].

En el 2014, *Núvol* ganó el “Premio Pompeu Fabra de Comunicación y Nuevas tecnologías”, reconocimiento otorgado por la Dirección General de Política Lingüística a aquellas iniciativas que hubieren contribuido al impulso y a la proyección social de la lengua catalana. También obtuvo el “Premio Nacional de Comunicación” en la categoría de medio nativo digital en 2018, erigiéndose como un canal que conecta el conocimiento cultural en red con un público lector que ha ido en aumento en los últimos años. Además, en el 2019, el reconocido diario catalán de información general *Ara.cat* reforzó su apuesta cultural con la incorporación del portal *Núvol* a su web, con el incremento de audiencia que la suma de públicos de ambas publicaciones supuso.⁸

⁷ VIQUIPÈDIA. *Núvol (publicació digital)* [en línea] L’enciclopèdia lliure, 2017.

<[https://ca.wikipedia.org/wiki/Núvol_\(publicació_digital\)](https://ca.wikipedia.org/wiki/Núvol_(publicació_digital))> [Consulta: 10 abril 2020]

⁸ GUTIÉRREZ, Alex. *L’ARA reforça la seva aposta cultural amb la incorporació del portal “Núvol”* [en línea] *Ara.cat*, 2019.

<https://www.ara.cat/media/ARA-cultural-Nuvol_0_2168783144.html> [Consulta: 07 abril 2020]

2.4. *Núvol* en la actualidad

Hoy en día, la web de *Núvol* se actualiza diariamente y es muy completa: en la página principal encontramos las pestañas siguientes: *Llibres*, *Art*, *Llengua*, *Escenes*, *Pantalles*, *Música*, *Humor* y *Més*, que tienen, a su vez, diferentes subsecciones. *Llibres/Punt de Llibre* incluye los apartados *Assaig*, *Narrativa* y *Poesia*; *Arts/Galleries* contiene la sección de *Sa Il·lustríssima*; *Llengua/Homo Fabra*; *Escenes/L'apuntador* y sus espacios de *Dansa* y *Teatre*; *Pantalles*, que abarca *Cinema*, *Cultura digital* y *Televisió*; *Música*, que integra *Clàssica*, *Pop* y *La ruta del jazz*; *Humor/El web negre*, en el que encontramos *Vinyetes*, *Cròniques d'una Millennial*, *Cròniques de Sotaboix*, *El que estem menjant* y *Dietari d'una oficinista antisistema*; y, finalmente, el desplegable *Més*, que pone a nuestro alcance otros puntos como *Agenda*, *Firmes*, *Premis de contes*, *Premis Núvol*, *Sa Il·lustríssima*, *La ruta del jazz*, *Arxipèlag*, *Serra d'Or*, *Barcelona clàssica*, *Ara Llegim* y *El Culturista*. Además, *Núvol* inauguró, en febrero del presente año, un suplemento literario denominado *Faves tendres* que se publica semanalmente.

Por otro lado, la presencia de *Núvol* en las redes sociales ha crecido ostensiblemente con el paso del tiempo. Actualmente, podemos encontrar sus contenidos en *Facebook*, *Twitter*, *YouTube*, *Pinterest* y también *Instagram*, donde el digital cuenta ya con más de once mil seguidores.

Para terminar, se adjunta un organigrama del equipo de *Núvol*.

3. La experiencia práctica

El pasado 16 de octubre de 2019, durante la reunión con Bernat Puigtobella, se acordó que mi colaboración sería multidisciplinar y estaría enfocada en la redacción de artículos de temática diversa, preferentemente dentro del ámbito filosófico, literario y de las artes visuales. Así pues, las tareas previstas incluyen la redacción de artículos de periodismo especializado, lo cual comportará, en ocasiones, un trabajo de campo que consistirá en cubrir eventos de carácter cultural, tales como exposiciones, festivales de cine o presentaciones de libros, entre otros. También se señaló la posibilidad de realizar reseñas de algunas obras literarias o filosóficas actuales, lo cual requerirá dedicar tiempo a la lectura y al análisis de los textos propuestos.

3.1. Descripción de tareas

Las tareas llevadas a cabo en *Núvol* han consistido, principalmente, en la elaboración de reseñas de libros de temática diversa, aunque también se han realizado otro tipo de trabajos, tales como la transcripción de un podcast, la redacción de una entrevista, el extracto de las ideas principales de un artículo que recogía las declaraciones de un conocido filósofo, la escritura de un breve artículo relacionado con los museos y la crónica de un webinar de sociología educacional. No obstante, la coincidencia de la crisis del coronavirus con gran parte del periodo de prácticas ha deslucido y desdibujado los planes iniciales, ya que no solo se han suspendido los eventos culturales a los que hubiera podido asistir, sino que la temática de los libros propuestos para reseñar también se ha visto afectada, en tanto ha sido necesario recurrir a libros en formato digital que, probablemente, han diferido de los que hubieran sido seleccionados en un inicio.

999 Les primeres dones d'Auschwitz de Heather Dune Macadam fue la primera lectura que me propuso el director de *Núvol*. Y aunque había leído mucho sobre el holocausto, este libro me dio otra perspectiva del tema al permitirme conocer un pasaje concreto de la historia del genocidio nazi que ignoraba. La metodología utilizada para elaborar esta reseña consistió en tomar notas de todos aquellos puntos que me parecieron más relevantes, consultar la biografía de la autora y realizar la lectura de varios artículos y reseñas publicados en *Núvol* con el fin de seguir su línea editorial. También tuve que realizar un ejercicio de contención a la hora de redactar, puesto que tenía un límite de caracteres, estipulado en un intervalo de tres mil y tres mil quinientos. No obstante, no fue una labor complicada, en tanto los trabajos realizados en las asignaturas del grado han estado condicionados, en su gran mayoría, por un número determinado de caracteres o palabras.

Con carácter independiente y proactivo, y dada mi afición por la filosofía contemporánea, leí y elaboré la reseña de *Mon Volàtil* de Francesc Torralba pensando que podría ser de interés para *Núvol*, sobre todo teniendo en cuenta que tan solo había una crítica publicada de esa obra. No obstante, tras el envío del escrito y pese a mi insistencia, no obtuve respuesta y la reseña no se publicó.

La lectura siguiente fue *El destí dels herois* de Chufo Lloréns. Una novela histórica perfectamente documentada, ambientada en la Europa de principios del siglo XX, en la que el autor mezcla personajes históricos reales con personajes ficticios, superponiendo, también, elementos de crónica histórica y ficción. Paralelamente, inicié la lectura de una obra biográfica: *Eusebi Güell i Bacigalupi. Poder, catalanitat, cultura i art*. En ambas reseñas, y teniendo en cuenta la heterogeneidad de formas que caracteriza la esencia de *Núvol*, decidí utilizar otros recursos y una metodología distinta, dado mi afán por mejorar y marcar un punto divergente y original que rompiera la uniformidad estructural de los artículos de reseñas consultados hasta ese momento.

Para ello, utilicé literatura especializada en elaboración de reseñas literarias procedente de libros y fuentes digitales fiables. De este modo, la estructura de las reseñas hacía énfasis no solo en el contenido del libro, sino también en otras cuestiones de interés, tales como información sobre el autor, comentarios valorativos objetivos o la organización y el estilo de la obra. Aplicando, pues, estos parámetros, redacté las dos reseñas, que, sin embargo, no fueron bien acogidas por el director de *Núvol*, en tanto me instó a reducir su número de caracteres –la primera no debía superar los tres mil y la segunda los dos mil quinientos– y a modificarlas bajo la directriz principal de centrar el escrito tan solo en el contenido de las obras. Por ese motivo, el resto de los libros reseñados siguen la primera metodología, expuesta anteriormente, y se han elaborado en base a los criterios indicados por Bernat Puigtobella, con el objetivo de preservar la línea editorial de *Núvol*.

La redacción de una entrevista para Chufo Lloréns, autor de *El destí dels herois*, fue otra de las tareas realizadas. En un principio, ante la ausencia de directrices, elaboré una serie de preguntas tomando como muestra otras entrevistas realizadas a este autor y accesibles para el público en la red. Las fuentes fueron diversas y consulté varias webs especializadas en literatura y diversos artículos de periódicos conocidos, así como programas radiofónicos en línea. No obstante, esta entrevista fue modificada posteriormente a instancias de Bernat Puigtobella, que abogó por centrarse únicamente en el hilo argumental, el contexto histórico y los personajes de la obra, dejando de lado otras generalidades y cuestiones sobre el autor en las que yo había puesto énfasis. Desafortunadamente, la entrevista no llegó a realizarse debido al estado de alarma

decretado ante la crisis del coronavirus que, en esas fechas, ya afectaba al conjunto del estado español. A partir de ese momento, las reuniones presenciales con Bernat Puigobella se interrumpieron y los encargos se realizaron por vía telemática.

La transcripción de un podcast en el que Bernat Puigtobella entrevistaba a Martí Domínguez, autor de la novela *L'esperit del temps* y ganador del premio Òmmium a la mejor novela 2019, no estuvo exenta de dificultades, dado el acento valenciano del autor. Resultó hartamente complicado, pues, entender algunos de los fragmentos de la entrevista, sobre todo las formas verbales y algunas expresiones ["jo tinc aquí un maset", "ese és de mi poble", "estic parlant d'oques i de patos"....]. Además, durante la misma, se hacía alusión a algunos autores que desconocía, como Geraldine Schwarz, Remark o Pernkopf, y a algunos términos en alemán como *lebensborn* o *Anschluss*, de difícil comprensión.

Durante el proceso de transcripción tuve que asimilar el contexto de la obra de Domínguez, expuesto en la entrevista, y realizar numerosas búsquedas por internet para escribir correctamente los nombres más complicados. Seguidamente, revisé la ortografía, la gramática y los signos de puntuación con el fin de verificar la corrección del documento resultante. A pesar de lo arduo de la tarea, la adquisición de conocimientos respecto al contenido del libro, al que remite la entrevista, fue muy productiva, en tanto hacía referencia a temas muy interesantes sobre el nazismo, la justificación política del exterminio nazi y el personaje real, Konrad Lorenz, ganador de un premio Nobel, en el que está inspirado el protagonista de *L'esperit del temps*.

La reseña del libro de Susan Ee, *Cinder i el príncep de Mitjanit*, fue escrita bajo una premisa positiva, requerida previamente por la dirección de *Núvol*, que puso de relieve sus virtudes y omitió sus puntos débiles. No obstante, esta petición es comprensible si tenemos en cuenta que se trataba de la primera publicación de una nueva editorial, Obscura Editorial, lo cual también explica que la introducción del artículo se hiciera eco de su promoción y estuviera escrita por Bernat Puigtobella.

Elaborar la reseña de *Som memòria. La pandèmia del virus remember* de Félix Rueda fue otro de mis cometidos. Esta novela de ficción se erige a todas luces como una verdadera y aterradora premonición, dada la situación de pandemia real que se vive en el mundo, y de ella derivan unas interesantes reflexiones filosóficas acerca de la humanidad y la relación con su entorno. El método utilizado para la redacción de la reseña ha seguido las pautas habituales y se ha centrado en el contenido argumental de la historia. Asimismo, he hecho referencia a las reflexiones finales del autor y a las reminiscencias existentes entre esta novela y *Mecanoscrit del segon origen* de

Manuel de Pedrolo, ya que en ambas se habla de un nuevo comienzo de la humanidad y se describen nuevas posibilidades de existencia.

Otro de los encargos propuestos fue la realización de un extracto, a modo de resumen, de un artículo de Nuccio Ordine publicado en *El País*: *Edgar Morin: “Vivimos en un mercado planetario que no ha sabido suscitar fraternidad entre los pueblos”*, en el que se entrevistaba al filósofo y sociólogo francés Edgar Morin acerca de la pandemia del coronavirus. Para ello, leí el artículo y extraje las ideas principales, otorgándoles un subtítulo y realizando un pequeño resumen de cada una de ellas. Por otro lado, y dado mi interés por la filosofía contemporánea, me documenté acerca del trabajo de Morin y establecí conexiones con el pensamiento de Zygmunt Bauman, puesto que ambos siguen líneas filosóficas similares respecto a la globalización y la deshumanización social que esta genera.

La siguiente propuesta estuvo relacionada con la revista que *Núvol* dedica al Día Internacional de los Museos. Bernat Puigtobella se puso en contacto conmigo para ofrecerme una colaboración en esta edición especial. Me facilitó los datos de contacto de Nuria Ballester, la directora del *Museu Pau Casals* de El Vendrell, para que conversara con ella y me explicara qué podrían encontrar los visitantes en la próxima reapertura del museo. Para esa tarea, preparé un breve cuestionario de cinco preguntas –el límite de caracteres de este artículo se situaba en un máximo de dos mil quinientos– relacionado con las fechas de reapertura del museo, las exposiciones previstas y las medidas de seguridad que se tomarían ante la situación actual de pandemia. Para el redactado del artículo utilicé la información procedente de la entrevista, así como la de la web del museo.

Posteriormente, asistí al webinar “Educació, món local i confinament” impartido por Xavier Bonal y Sheila González, y promocionado por la *Diputació de Barcelona*. Para este trabajo, tuve que inscribirme en el seminario e instalar la aplicación *Zoom*. Una vez concluida la ponencia, redacté una pequeña crónica, ayudándome de un documento de análisis estadístico facilitado previamente por los organizadores: “Aprentatge i desigualtat en temps de confinament. Resultats destacats” de Bonal y González. Este trabajo me dio la oportunidad de remitirme a los conocimientos adquiridos en la asignatura “Teorías de la Educación”, que imbrica sociología y educación, dado que el contenido del seminario evidenciaba un aumento significativo de las desigualdades educativas provocadas por la educación *on line*, lo cual es fácilmente relacionable con la teoría del capital humano, la educación y la igualdad de oportunidades postulada por el funcionalismo reformista, y la crisis del paradigma funcionalista que avala la poca utilidad del credencialismo y la sobreeducación para la obtención de un empleo.

Por último, realicé la reseña de *Los palos que da la vida* de Javier Zuloaga. Esta novela de ficción narra la historia de un economista venido a menos que se sumerge en un mundo alternativo en el que toman protagonismo los grupos antisistema y las revoluciones populistas. Para la elaboración de la reseña seguí la metodología y las directrices habituales.

En la tabla cronológica que sigue se encuentra la relación de todas las tareas realizadas para *Núvol*. Los trabajos que han requerido modificaciones poseen dos fechas de entrega correspondientes a la primera y segunda versión respectivamente.

TABLA CRONOLÓGICA DE LOS TRABAJOS REALIZADOS PARA NÚVOL					
OBRA Y AUTOR	TÍTULO DEL ARTÍCULO	ENCARGO	ENTREGA	PUBLICADO	Nº C.c.e.
<i>999 Les primeres dones d'Auschwitz</i> Heather Dune Macadam	Tornar d'Auschwitz	05-02-20	17-02-20	20-02-20	3.302
<i>Món volàtil. Com sobreviure en un món incert i inestable¹</i> Francesc Torralba	<i>Món volàtil</i> , una anàlisi filosòfica de la societat contemporània	15-02-20	20-02-20	---	3.504
<i>El destí dels herois</i> Chufu Lloréns	Un viatge a les primeries del segle XX	05-02-20	04-03-20	15-04-20	3.488
		30-03-20	31-03-20		2.600
Entrevista a Chufu Lloréns ²	---	05-02-20	04-03-20	---	2.702
		20-03-20	24-03-20		3.147
<i>Eusebi Güell i Bacigalupi. Poder, catalanitat, cultura i art</i> Raquel Lacuesta i Xavier González	Eusebi Güell: Poder, catalanitat, cultura i art	25-02-20	11-03-20	21-04-20	4.657
		13-03-20	16-03-20		2.499
<i>[Podcast] Martí Domínguez al Faves tendres</i> Bernat Puigtobella	Transcripció del podcast	20-03-20	26-03-20	---	16.905
<i>Cinder i el príncep de Mitjanit</i> Susan Ee	Obscura Editorial s'estrena amb un <i>retelling</i> de la <i>Ventafocs</i>	27-03-20	02-04-20	15-04-20	3.801
<i>Edgar Morin: "Vivimos en un mercado planetario que no ha sabido suscitar fraternidad entre los pueblos"</i> Artículo de Nuccio Ordine	Edgar Morin y la pandèmia del coronavirus	16-04-20	19-04-20	11-05-20	7.647
<i>Som memòria. La pandèmia del virus remember</i> Fèlix Rueda	La pandèmia del virus remember	15-04-20	24-04-20	06-05-20	4.707
Museu Pau Casals. Entrevista a Núria Ballester, directora del museu	La casa del mestre Casals	06-05-20	10-05-20	15-05-20	2.570
<i>Webinar: "Educació, món local i confinament"</i> impartit per Xavier Bonal i Sheila González	Educació, món local i confinament	12-05-20	20-05-20	20-05-20	6.392
<i>Los palos que da la vida</i> Javier Zuloaga	---	21-05-20	01-06-20	---	3.433

¹ Este trabajo no fue un encargo de Núvol, sino que se realizó de forma independiente y proactiva.

² La entrevista a Chufu Lloréns no pudo llegar a realizarse a causa de la pandemia del coronavirus.

3.2. Fuentes de información, metodología y exposición

Las fuentes de información empleadas para recoger la información necesaria para el redactado de los artículos han dependido, fundamentalmente, de la tipología de estos últimos. En general, para la elaboración de las reseñas he seguido la línea y el estilo periodístico de los articulistas de *Núvol*, intentando, en todo momento, mantener mi propia esencia. Asimismo, he respetado los criterios establecidos, centrando mis escritos en los argumentos de las obras y siguiendo las directrices marcadas por la dirección de *Núvol*.

En ocasiones, me he documentado acerca de los autores o sobre algún punto relevante de las obras y he recurrido a libros de consulta y a fuentes digitales fiables, aunque muchas de esas informaciones se han consultado a título personal y no se han incluido en la redacción de los trabajos, ya fuera por falta de espacio o por ubicarse en una órbita ajena los intereses editoriales de *Núvol*.

La metodología seguida durante las prácticas ha consistido en la recepción de los libros –algunos se han entregado de forma presencial en formato tradicional y otros se han enviado en formato digital por correo electrónico– y en el encargo de las tareas a realizar –especificadas también de forma presencia o vía mail–. Seguidamente, he procedido a la lectura de las obras o textos a reseñar, haciendo uso de las aplicaciones *Apple Books* y *Kindle* en el caso de los libros digitales. Posteriormente, he elaborado la reseña –previa documentación y consulta de fuentes diversas, en algunos casos– utilizando para ello el procesador de textos *Microsoft Word*.

También he llevado a cabo otro tipo de tareas, como la transcripción o el extracto de un artículo periodístico, a los que he accedido por Internet para su escucha o lectura. La información recabada para el artículo sobre el *Museu Pau Casals* se obtuvo mediante una entrevista telefónica a su directora y de la web del museo. Asimismo, mi asistencia virtual al webinar requirió la instalación de la aplicación *Zoom* y la lectura previa de un documento que exponía algunos resultados estadísticos relacionados con el aprendizaje y la desigualdad en el confinamiento, proporcionado previamente por los organizadores del seminario en línea.

Después de revisar los escritos, tanto a nivel de contenido como de redacción, se enviaban al director de *Núvol* por correo electrónico. Para terminar, si era necesario, el trabajo se modificaba a instancias de la dirección, y si no requería cambios pasaba a publicarse directamente.

La exposición de la información recogida para la redacción de los artículos se ha llevado a cabo en catalán y ha seguido unos criterios básicos, tales como la utilización de un lenguaje culto y la

contemplación precisa y rigurosa de las normas sintácticas, gramaticales y ortográficas. Todo ello ha propiciado un discurso fluido, continuo y con gran riqueza de vocabulario, acorde a mi educación bilingüe y a mi nivel de instrucción universitaria.

A continuación, se adjunta un gráfico realizado a modo de mapa conceptual, en el que se pueden observar todos los procedimientos estructurales realizados y que constituyen la metodología seguida en el transcurso de estas prácticas.

En el gráfico se describe detalladamente la metodología utilizada para la elaboración de reseñas, que han constituido el grueso de los trabajos realizados para *Núvol*. Para otras tareas, como la transcripción, la redacción de la entrevista, la crónica del webinar, etc., se han utilizado diferentes informaciones y aplicaciones disponibles en la red.

La comunicación con la dirección de *Núvol* se ha llevado a cabo, principalmente, mediante la herramienta de la comunicación electrónica por excelencia: el correo electrónico y, en alguna ocasión, a través de la plataforma *Zoom*. No obstante, también se han utilizado otros medios de comunicación más tradicionales como la vía telefónica o el trato directo en reuniones presenciales que han humanizado y fluidificado la comunicación con el director de *Núvol*.

3.3. Objetivos conseguidos

Aunque las altas expectativas que albergaba respecto a las prácticas no se han cumplido en su totalidad por diferentes motivos, lo cierto es que he conseguido muchos de los objetivos planteados al inicio, así como otros nuevos. Como, prácticamente, el grueso de las prácticas ha estado constituido por la elaboración de reseñas literarias, he podido acumular experiencia en esa labor y adquirir una base sólida para la redacción profesional de futuras reseñas.

Por otro lado, la temática de algunos de los libros reseñados ha incluido una interesante vertiente histórica que ha complementado mis conocimientos de historia moderna y contemporánea. También he podido extraer conclusiones filosóficas significativas con la lectura y análisis de algunas obras y artículos, que me han servido para conectar los conocimientos filosóficos adquiridos en el grado con otros nuevos.

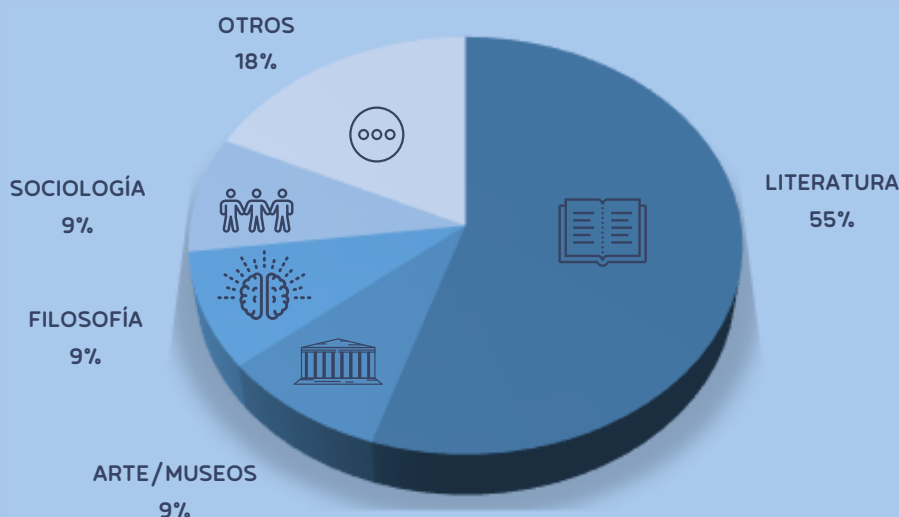
La realización de la entrevista a la directora del *Museu Pau Casals* ha sido una interesante experiencia que me ha permitido acercarme, en primera persona, al periodismo especializado en cultura y al ámbito museístico. Por último, los conocimientos adquiridos en la asignatura “Teorías de la Educación” me han facilitado la comprensión y la redacción de la crónica del webinar de sociología educacional, en tanto he podido recordar conceptos y aplicarlos a los nuevos contextos sociales que la actual pandemia del coronavirus ha generado. Ambos artículos constituyen unos nuevos objetivos alcanzados, cuya consecución no estaba prevista al inicio.

La publicación en la portada de la *newsletter* de *Núvol* de dos de mis artículos: *Edgar Morin i la pandèmia del coronavirus*, que además solo era accesible para suscriptores de pago, y *Educació, món local i confinament*, se ha erigido como un *bonus* y también forma parte de unos objetivos que no estaban planificados de antemano.

No obstante, debo hacer notar que la previsión de realizar trabajos relacionados con el mundo de las artes visuales y cinematográficas o el mundo clásico no se ha cumplido, así como tampoco se ha llevado a cabo la oportunidad de editar y publicar mis propios artículos con *WordPress*, el gestor de contenidos de *Núvol*, que hubiera podido incrementar mi experiencia como editora y gestora de contenidos en la red.

En definitiva, y a pesar de las dificultades y contratiempos acontecidos en el periodo de prácticas, que han menguado, en cierta medida, las posibilidades de realizar trabajos algo más variados y acordes a mis preferencias, puedo afirmar que, prácticamente, todos los objetivos y competencias previstos se han alcanzado con éxito.

Temáticas de los trabajos realizados para *Núvol*

4. Valoraciones y conclusiones

La realización del TFG práctico supone la culminación de mis estudios del Grado de Humanidades y tengo la confianza de que en él se vean reflejadas las competencias y los conocimientos adquiridos. A pesar de los obstáculos que han ido apareciendo a lo largo del semestre, las prácticas llevadas a cabo en *Núvol* han constituido una muy buena oportunidad para acercarme al mundo periodístico y editorial, contribuir con mis trabajos a la esfera cultural catalanoparlante y evaluar, en primera persona, el funcionamiento de una publicación digital dedicada a la cultura tan prestigiosa en Cataluña como es *Núvol*.

4.1. Valoración de la formación previa

La importancia de la formación previa se ha hecho patente, en tanto el aprendizaje de algunas de las materias que conforman el Grado de Humanidades se han erigido imprescindibles para la redacción de determinados artículos, sobre todo, las asignaturas de carácter histórico, literario, filosófico y sociológico.⁹ Muchos de los conocimientos adquiridos durante esta formación han

⁹ En estos ámbitos, destacan las asignaturas de Historia III y IV, Sociología, Teorías de la Educación, Pensamiento filosófico y científico clásico, moderno y contemporáneo, Introducción a la Literatura Europea e Introducción a la Literatura Inglesa.

contribuido a complementar los artículos, otorgándoles una base académica sólida que ha favorecido la consecución de su excelencia, sin olvidar que la limitación de caracteres ha supuesto un hándicap y, en ocasiones, ha podido deslucir algunos de los escritos. Por otro lado, los diferentes seminarios cursados, relacionados con la creación y administración de sitios web,¹⁰ hubieran podido ser también de gran ayuda en todas aquellas tareas que remiten a cuestiones más técnicas, relativas a la edición, el diseño o la gestión del sitio web, que, sin embargo, como ya he mencionado anteriormente, no se han llevado a cabo.

4.2. Valoración del interés del trabajo

El interés del trabajo para mi formación humanística especializada en el itinerario de creación cultural radica en el acercamiento real al mundo periodístico cultural que me han proporcionado las prácticas en *Núvol*. La estructuración de los contenidos de los artículos, la realización de diferentes trabajos relacionados con la literatura, la filosofía y la sociología, y la lectura de algunas obras para elaborar reseñas de calidad, han sido, entre otras, algunas de las tareas que han configurado una experiencia esencial, no solo para superar con notoriedad el presente TFG, sino también para proporcionarme una base firme de experiencia y conocimientos que podrán favorecer, en un futuro, mi entrada al mundo profesional en la creación multimedia de contenidos y en la difusión de materias culturales, así como en determinados campos de la docencia o, incluso, en el mercado del arte.¹¹

4.3. Valoración global del trabajo

Teniendo en cuenta que las prácticas se han llevado a cabo en una publicación digital de renombre como *Núvol*, que da voz a articulistas más o menos disonantes o que no comulgan con las temáticas trilladas transmitidas por los grandes medios de comunicación, puedo afirmar que mi colaboración ha constituido una experiencia altamente positiva y gratificante, en tanto me ha permitido mantener contacto directo con profesionales del sector periodístico

¹⁰ La normativa de la UOC autoriza seis créditos de libre optatividad que pueden obtenerse mediante la realización de seminarios. Algunos de los seminarios cursados están relacionados con la redacción: “Com escriure històries de por” (2017), “Com escriure clar” (2017); y otros tienen una vertiente más tecnológica: “El blog i el videoblogging com estratègia i recurs docent” (2018), “Eines web: el gestor de continguts” (2019).

¹¹ El itinerario de Creación Cultural del Grado de Humanidades habilita al estudiante para trabajar en determinados campos de la docencia (historia del arte, comunicación audiovisual, bellas artes, diseño), así como también en el mercado del arte (galerías, anticuarios, marchantes, etc.), la creación multimedia de contenidos y la difusión sobre temas de cultura (comisariado de exposiciones, periodismo especializado, crítica de arte, escritura hipertextual, blogs, materiales didácticos, etc.), y, naturalmente, para la misma creación artística, el diseño, la arquitectura o la conservación y restauración de bienes culturales [Fuente: *Plans d’Estudis. Grau Humanitats. Itinerari de Creació Cultural* [en línea] UOC, Més UOC. <<http://cv.uoc.edu/nplincampus>> [Consulta: 06 mayo 2020]]

especializado en cultura, redactar artículos de temática diversa y poner en práctica parte de las competencias adquiridas en el grado, tanto en el ámbito de la expresión escrita como en el de los conocimientos teóricos.

No obstante, aunque la mayor parte de mis expectativas se han cumplido y, en general, la experiencia ha sido notable, es un hecho evidente que la crisis del coronavirus ha alterado las planificaciones iniciales, imposibilitando mi asistencia a diferentes eventos culturales y diluyendo, en ocasiones, las temáticas preferentes sobre las que me hubiera gustado escribir, en tanto los libros en papel previstos no disponían de versión digital, lo cual explica y justifica, en parte, las divergencias acaecidas entre expectativa y realidad.

4.4. Valoración del seguimiento de los tutores

El seguimiento por parte del tutor de *Núvol*, Bernat Puigtobella, ha sido, en todo momento, correcto, flexible y alentador. Sin embargo, pasadas las primeras semanas, la mengua en las comunicaciones, sumada a comentarios difusos y ausencia de respuestas a las preguntas o sugerencias planteadas, así como las considerables dilaciones en las correcciones o *feedbacks* de algunos de los trabajos enviados y en el encargo de nuevas tareas, mermó la fluidez interactiva que hubiera debido prevalecer desde el inicio. Con todo, hacia el final del semestre la comunicación mejoró en gran medida y disminuyeron los tiempos en la publicación de los artículos y en el encargo de nuevas tareas, que mostraron una mayor diversificación. Por otro lado, la asignación de tareas relacionadas con mis preferencias se ha mantenido de forma aceptable, a pesar de los inconvenientes causados por la pandemia. Debo añadir, además, que Bernat Puigtobella me proporcionó una suscripción gratuita durante un año a *Núvol* para que pudiera acceder al artículo que escribí sobre Morin, cuya lectura tan solo era accesible para suscriptores. En general, y a pesar de las dificultades, valoro favorablemente el seguimiento realizado por el director de *Núvol*.

Por otro lado, valoro de forma muy positiva la labor de acompañamiento y tutoría realizada por mi profesor de la UOC, Jordi Oliva. El seguimiento de mis trabajos ha sido continuado y ha venido acompañado de *feedbacks* constructivos y motivadores. Los tiempos de respuesta han sido buenos, en tanto la gran mayoría de preguntas han obtenido una respuesta aclaratoria y satisfactoria poco tiempo después de formularlas. Las dudas que me han surgido durante la realización de las pruebas de evaluación continuada, así como las referentes al TFG también han sido resueltas con la misma eficacia y prontitud. Debo decir, además, que la orientación, el seguimiento y la valoración de las actividades realizadas han sido de gran ayuda para la

redacción y presentación final del TFG y han contribuido a mantenerme motivada durante todo el semestre.

4.5. Dificultades y sugerencias de mejora

Aunque los principales inconvenientes encontrados en la realización de estas prácticas derivan de la pandemia, he encontrado algunas dificultades relacionadas con el sistema estructural y organizativo de la experiencia que expongo a continuación:

- **Deficiencias comunicativas.** La falta de fluidez en la comunicación con la dirección de *Núvol* se ha puesto de manifiesto en varias ocasiones durante el periodo de prácticas. Si bien es cierto que al principio el diálogo era continuo y hubo un intercambio de numerosos mensajes, posteriormente la comunicación se espació y perdió fluidez, para volver a un nivel aceptable hacia el final del semestre.
- **Sugerencias omitidas.** Durante las primeras semanas del semestre, hice llegar a Bernat Puigtobella una serie de propuestas y sugerencias que había preparado con anterioridad con ayuda de la agenda cultural de Barcelona, entre las que destacan:
 - ✗ Visitar y escribir sobre las siguientes exposiciones. Caixa Fòrum: “Objectes de desig. Surrealisme i disseny 1924-2020” (28/02-07/06) y “Art i mite. Els deus del Prado” (14/04-26/08); MNAC: “Nuar l’espai. Donació Aurèlia Muñoz”; y MACBA: “Takis”.
 - ✗ Visitar y escribir sobre el “Festival de Cinema independent nord-americà de Barcelona” cuya presentación estaba prevista para el mes de marzo.
 - ✗ Leer y reseñar: *Món volàtil. Com sobreviure en un món incert i inestable* de Francesc Torralba i Roselló, de temàtica filosòfica.
 - ✗ Tener en cuenta la agenda de *L’Ateneu Barcelonès*, en tanto se realizan interesantes ponencias y charlas de gran interés cultural, principalmente de temàtica filosòfica y literaria, que cuentan con invitados intelectuales de renombre.
 - ✗ A raíz de la propuesta inicial de Bernat Puigtobella sobre autores catalanes que escriben en castellano, como Chufo Lloréns, le mencioné a Carmen Sereno, una escritora barcelonesa que tiene tres novelas románticas publicadas, por si fuera de su interés la elaboración de la reseña de alguno de sus libros o bien hacerle una entrevista.

Con carácter independiente y proactivo, y dada mi afición por la filosofía contemporánea, elaboré la reseña de *Mon Volàtil* y se la envié a Bernat Puigtobella –después de algunas búsquedas en la red, averigüé que tan solo se había publicado una crítica de esta obra–. También

me informé en detalle acerca de la exposición sobre surrealismo y comuniqué mi disposición e interés por cubrir ese evento. No obstante, y a pesar de mi insistencia, no recibí respuesta alguna por parte de la dirección de *Núvol* sobre ninguna de mis propuestas. Y aunque es algo totalmente lícito, hubiera sido una deferencia hacer algún comentario al respecto.

- **Demora en los *feedbacks* y en el encargo de nuevas tareas.** La dilación en la corrección o *feedback* de los textos también ha supuesto una dificultad considerable, en tanto, en algunas ocasiones, se me instaba a modificarlos varias semanas después de su redacción con los inconvenientes que eso conllevaba –rememorar de nuevo los contenidos, volver a consultar fuentes, reescribir desde otra perspectiva, etc.–. También ha habido retrasos considerables entre el encargo de una tarea y la siguiente.
- **Directrices difusas.** Se ha echado de menos, en ocasiones, el establecimiento de unas directrices previas más claras en la elaboración de algunos escritos, que hubieran facilitado su correcta redacción desde el inicio al conocer de antemano la línea a seguir.

Las propuestas de mejora están relacionadas con las dificultades expuestas anteriormente y se detallan a continuación.

- Planificación temporal mas realista sobre los trabajos a realizar y establecimiento de las temáticas preferentes, sin perder por ello la transversalidad y la realización de proyectos de otra índole.
- Comunicación constante, dinámica y fluida que incluya respuestas concretas a las sugerencias y a las cuestiones planteadas.
- Establecimiento de unas directrices claras y concisas previas, relativas a los contenidos y a la perspectiva de estos y aplicables desde un primer momento en la elaboración de los trabajos.
- Disminución del tiempo de corrección de los trabajos que facilite la capacidad de enmienda del alumno, así como el mantenimiento de su nivel de motivación.

Con respecto a las sugerencias de mejora de la web de *Núvol*, cabe destacar la nueva imagen estrenada por *Núvol* en noviembre de 2019. La nueva web cuenta con un diseño más atractivo e intuitivo y permite acceder a todos los contenidos de una forma cómoda y rápida. La facilidad en la navegación y la jerarquía visual facilitan, además, la búsqueda de los contenidos, clasificados en ocho grandes bloques que podemos encontrar en la barra del menú principal, todos ellos con sus correspondientes subsecciones. Así pues, no considero necesario añadir ninguna recomendación a este respecto, dada la mejora de la experiencia del usuario que estos cambios recientes suponen.

4.6. Conclusiones

El objetivo del presente TFG de modalidad práctica ha sido la mejora de mis habilidades como redactora, así como la adquisición de competencias prácticas y teóricas que me capacitaran para internarme en el mundo del periodismo cultural. La experiencia en *Núvol*, aun a pesar de las dificultades halladas, ha sido muy enriquecedora, no solo por la realización planificada de antemano de algunos trabajos, sino también por el reto que ha supuesto la redacción de otros que no se habían contemplado en un principio, y que me ha permitido lidiar con materias de mi interés, como la sociología o la educación.

Durante el periodo de prácticas, he realizado siete reseñas de libros de temática variada, la redacción de una entrevista, una transcripción, un extracto de las ideas del filósofo Edgar Morin, un breve artículo sobre el *Museu Pau Casals* y una crónica sobre sociología educativa. Todos esos trabajos han contribuido de forma notoria a mi bagaje como redactora y han supuesto un estímulo intelectual significativo. Asimismo, las sucesivas publicaciones de mis artículos en las diferentes secciones de *Núvol* han sido motivo de orgullo y un elemento de refuerzo en lo que a mi vocación de escritora/periodista se refiere.

También es importante poner de manifiesto la imbricación de muchos de los conocimientos adquiridos en el grado con otros nuevos obtenidos en las tareas de investigación llevadas a cabo en el transcurso de la elaboración de algunos artículos, como el artículo sobre Morin o el de sociología. No obstante, estas vinculaciones no siempre se han visto reflejadas en mis artículos, los cuales, en ocasiones, solo requerían una compilación de las principales ideas expuestas.

Por otro lado, el contenido histórico y filosófico de algunos de los libros reseñados, como *El destí dels herois* o *Som memòria*, entre otros, ha complementado mis conocimientos sobre historia y filosofía contemporáneas. Desafortunadamente, mis conocimientos sobre arte no han tenido cabida en los artículos presentados, en tanto no se ha llevado a cabo ninguna tarea relacionada específicamente con las artes visuales y cinematográficas, y el mundo clásico. Si bien es cierto que esta omisión se ha visto compensada, en cierta manera, por la realización de trabajos de otra índole y de igual interés.

En definitiva, puedo afirmar que las prácticas realizadas han finalizado con éxito, en tanto me han proporcionado una base sólida de experiencias interdisciplinares acordes a mis expectativas generales, a la vez que me han permitido formar parte del equipo de redactores de *Núvol*, aun de forma virtual, y conocer los entresijos de su redacción periodística.

5. Bibliografía

- FONT PAZ, Carme. *Cómo escribir sobre una lectura. Guía práctica para redactar informes editoriales y reseñas literarias*. Barcelona: Alba Editorial, 2007.
ISBN 978-8484283423
- MESTRES SERRA, Josep Maria [et al.]. *Manual d'Estil. La redacció i l'edició de textos*. Vic: Eumo Editorial, 2009.
ISBN 978-8497663427
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. *Libro de estilo de la Lengua Española según la norma panhispánica*. Madrid: Espasa, 2018.
ISBN 978-8467053791

TFG consultados a modo de referencia:

- CAMPOS, Irene. *Memòria de pràctiques a Núvol. Periodisme i recerca sobre els festivals de cinema*. TFG Humanitats, 2018.
- DUCRÒS, Alba. *Memòria de pràctiques a Núvol. Fent créixer "Sa Il·lustríssima"*. TFG Humanitats, 2014.
- FERNÁNDEZ OLMOS, Judith. *La revisió de textos escrits. Memòria de pràctiques a Núvol*. TFG Llengua i Literatura Catalanes, 2015.
- MOMPÓ TORMO, Rafel. *Memòria d'un semestre al diari digital Núvol*. TFG Llengua i Literatura Catalanes, 2018.
- RIGOLI MARTORELL, Guillem. *Un semestre a Núvol. Pràctiques al digital de cultura*. TFG Llengua i Literatura Catalanes, 2014.
- VILÀ TORRABADELLA, Marta. *Memòria de pràctiques a Núvol. Punt de llibre*. TFG Humanitats, 2018.

6. Webgrafia

- *Com es fa un TFG de modalitat de pràctiques en una institució* [en línia] UOC, PID_00235455.
<<http://cv.uoc.edu/app/TFG/pagina09/>> [Consulta: 03 abril 2020]
- GUTIÉRREZ, Alex. *L'ARA reforça la seva aposta cultural amb la incorporació del portal "Núvol"* [en línia] Ara.cat, 2019.

<https://www.ara.cat/media/ARA-cultural-Nuvol_0_2168783144.html> [Consulta: 07 abril 2020]

- NÚVOL. *El primer número de la revista Núvol*. [en línea] 2017.
<<https://www.nuvol.com/lilibres/el-primer-numero-de-la-revista-nuvol-44124>> [Consulta: 14 abril 2020]
- *Plans d'Estudis. Grau Humanitats. Itinerari de Creació Cultural* [en línea] UOC, Més UOC.
<<http://cv.uoc.edu/nplincampus>> [Consulta: 25 marzo 2020]
- PROGRAMA RADIOFÓNICO “EL CAFÉ DE LA REPÚBLICA”. *L’editor, Bernat Puigtobella, parla del digital de cultura “Núvol”* [en línea] 2014.
<<https://www.ccma.cat/catradio/alcarta/el-cafe-de-la-republica/leditor-bernat-puigtobella-parla-del-digital-de-cultura-nuvol-/audio/799054/>> [Consulta: 10 abril 2020]
- PUIGTOBELLA, Bernat. *Ara Núvol* [en línea] Barcelona: Núvol. Punt de Llibre, 2019.
<<https://www.nuvol.com/noticies/ara-nuvol/>> [Consulta: 25 marzo 2020]
- TENDÈNCIES. *Núvol, electrònic de cultura* [en línea] Tendències, Alacarta.cat, 2012.
<<http://blogstv.laxarxa.com/laxarxatendencies/2012/11/07/nuvol-electronic-i-de-cultura/>> [Consulta: 14 abril 2020]
- UNIVERSIA COLOMBIA. *Cómo hacer una reseña perfecta: Pasos para hacer una reseña* [en línea] Universia Cultura, 2020.
<<https://noticias.universia.net.co/en-portada/noticia/2013/09/24/1051515/como-hacer-resena.htm>> [Consulta: 07 marzo 2020]
- VIQUIPÈDIA. *Núvol (publicació digital)* [en línea] L’enciclopèdia lliure, 2017.
<[https://ca.wikipedia.org/wiki/Núvol_\(publicació_digital\)](https://ca.wikipedia.org/wiki/Núvol_(publicació_digital))> [Consulta: 10 abril 2020]

Imágenes

- Imagen portada. *Redactora digital* [en línea] Google Imágenes, 2019
<https://www.aku-bank.de/wp-content/uploads/2019/10/K1600_Frau-am-laptop9.png> [Consulta: 20 marzo 2020]
- Imagen Anexo 1. *999 Les primeres dones d’Auschwitz* [en línea] Google Imágenes, 2020
<<https://images-na.ssl-images-amazon.com/images/I/81emZ3SiuFL.jpg>> [Consulta: 11 mayo 2020]
- Imagen Anexo 1. *El destí dels herois* [en línea] Google Imágenes, 2020

<<https://imagesl8.casadellibro.com/a/l/t5/78/9788417909178.jpg>> [Consulta: 11 mayo 2020]

- Imagen Anexo 1. *Cinder i el príncep de Mitjanit* [en línea] Google Imágenes, 2020

<<https://imagesl1.casadellibro.com/a/l/t5/01/9788412165401.jpg>> [Consulta: 11 mayo 2020]

- Imagen Anexo 1. *Eusebi Güell i Bacigalupi. Poder, catalanitat, cultura i art*. Imagen propia, fotografía de la portada del libro, © Susana Gómez Nuño, 2020.

- Imagen Anexo 1. *Som memòria* [en línea] Google Imágenes, 2019

<https://lh3.googleusercontent.com/proxy/Zbn2r8PnmrG1E56EnzQjfTPA0diU38_GON8Br2mUqCOS6MWdyed5-Z4eR4GPpNSEnpNqrhf3hyHCSu33_tH4-k3RoVnpNGIzP0tYcnoMxMwHPqrTuPk6j-yX> [Consulta: 26 mayo 2020]

- Imagen Anexo 1. *Edgar Morin* [en línea] Google Imágenes, 2020

<<https://carloscastrom.files.wordpress.com/2012/02/morin.jpg>> [Consulta: 21 mayo 2020]

- Imagen Anexo 1. *Museu Pau Casals* [en línea] *Núvol*, Museu Pau Casals, 2020

<<https://www.nuvol.com/app/uploads/2020/05/La-casa-del-mestre-Pau-Casals.jpeg>>

[Consulta: 21 mayo 2020]

- Imagen Anexo 1. *Escuela* [en línea] *Núvol*, Klimin Pixabay, 2020

<<https://www.nuvol.com/app/uploads/2020/05/Klimkin-Pixabay.jpg>> [Consulta: 22 mayo 2020]

- Imagen Anexo 2. *Mon volàtil* [en línea] Google Imágenes, 2020

<<https://images-na.ssl-images-amazon.com/images/I/A1qAqdnusVL.jpg>> [Consulta: 11 mayo 2020]

- Imagen Anexo 2. *Chufi Lloréns* [en línea] Google Imágenes, 2020

<<https://www.65ymas.com/uploads/s1/30/45/95/chll-02.jpeg>> [Consulta: 21 mayo 2020]

- Imagen Anexo 2. *Martí Domínguez* [en línea] *Núvol*, Laia Serch, 2020

<https://www.nuvol.com/app/uploads/2020/02/mart%C3%AD-dom%C3%ADnguez_@LaiaSerch2.jpg> [Consulta: 21 mayo 2020]

- Imagen Anexo 2. *Los palos que da la vida* [en línea] Google Imágenes, 2020

<https://sgfm.elcorteingles.es/SGFM/dctm/MEDIA03/202004/07/00106523629464_2_640x640.jpg> [Consulta: 26 mayo 2020]

Nota: Las imágenes que conforman la recopilación gráfica del Anexo 1 son capturas de pantallas de mis artículos publicados en *Núvol*.

7. Anexos

En este apartado se encuentran el conjunto de trabajos realizados para *Núvol* durante el periodo de prácticas. Están divididos en dos secciones: el Anexo 1, que recoge los artículos publicados, y el Anexo 2, que incluye el resto de los trabajos que no han llegado a ver la luz por circunstancias diversas. Se ha agregado, además, al final de esta primera parte, una serie de imágenes de los artículos publicados a modo de recopilación gráfica.

7. 1 Anexo 1. Artículos publicados en *Núvol*

Tornar d'Auschwitz

Comanegra publica *999 Les primeres dones d'Auschwitz*, de l'Heather Dune Macadam.

L'editorial Comanegra publica el llibre de l'**Heather Dune Macadam**: *999 Les primeres dones d'Auschwitz*, un llibre que ens relata les esgarrifoses vivències de les adolescents eslovaques que van ser les primeres a arribar al camp d'extermini.

Amb aquesta obra, traduïda al català per **Jordi Cussà**, l'autora aconsegueix acostar-nos a la terrible realitat a què es van haver d'enfrontar les noies que formaven part del primer comboi a Auschwitz. Algunes d'elles van aconseguir sobreviure als horrors de la barbàrie nazi. La ploma de Macadam dona veu al seu testimoni, que mostra el terror que impregnava qualsevol acte quotidià, per tal "de recordar als lectors moderns esdeveniments que no s'haurien d'oblidar mai."

Basat, principalment, en entrevistes a les testimonis supervivents de l'holocaust i els seus familiars, el llibre reconstrueix la vida d'algunes d'aquestes noies que, enganyades pel govern eslovac, van marxar pensant que anaven a treballar durant uns pocs mesos i van acabant sent esclavitzades a Auschwitz. En la jerarquia nazi, els jueus ni tan sols es consideraven humans, però les dones jueves s'emportaven la pitjor part en ocupar l'últim escalafó de tots. A l'obra de Macadam es posa en relleu que el primer grup de persones arribades al camp de concentració estava format per 999 dones eslovaques. Ni homes jueus, ni presoners de guerra. Només una bona colla de noies joves.

La primera part del llibre ens parla de la vida de les noies a Eslovàquia i del seu periple per arribar a Auschwitz en un tren de bestiar. Després d'adonar-se'n de la seva nova i terrible realitat, les noies van intentar, per tots els mitjans, sobreviure als maltractaments perpetrats pels soldats de les SS i als treballs forçats, mentre bregaven amb la fam, la set, el fred, les malalties i, sobretot, la por. Algunes ho van aconseguir gràcies a la solidaritat i germanor de les seves companyes. Tot i que romandre amb vida era més aviat una qüestió de sort.

La segona part narra amb detall els horrors viscuts per les protagonistes mentre presenciaven les llargues cues de jueus que anaven directes dels trens a les cambres de gas. Algunes d'aquestes persones eren coneguts, amics i, fins i tot, familiars de les noies.

La tercera i última part relata la fi de la guerra i els dies difícils que van succeir-se. Algunes de les noies van tornar a les seves llars per trobar que ja no hi quedava res o que estaven ocupades per desconeguts. Les més afortunades es retrobaven amb els seus familiars supervivents. Posteriorment, les noies eslovaques van refer les seves vides, però totes elles van quedar marcades pels terrors viscuts a Auschwitz. En llegir el llibre, tot es fa molt més real quan veiem, al llarg de les pàgines, diverses fotografies de les protagonistes, mapes amb els recorreguts de les famoses marxes de la mort i esquemes que ens indiquen les diferents dependències del camp de concentració.

Es tracta, en definitiva, d'una obra que ens acosta, de forma commovedora, a les estremidores experiències de les primeres noies que van arribar a Auschwitz. Aquest és el relat de les que van sobreviure a l'infern de les atrocitats i depravacions nazis. Un relat que no hauria de caure mai en l'oblit.

Llibres | Punt de Llibre | Assaig | Faves tendres#3 | 20.02.20

<https://www.nuvol.com/llibres/assaig/999-les-primeres-donauschwitz-el-testimoni-de-les-supervivents-83202>

Un viatge a les primeries del segle XX

El destí dels herois ens transporta del París impressionista al Madrid més castís, en un recorregut que desemboca en la Barcelona modernista.

A *El destí dels herois*, **Chufi Lloréns** ens endinsa a l'Europa de principis del segle XX de la mà d'uns personatges extraordinaris que s'hauran d'enfrontar a infinitat de vicissituds amb un teló de fons marcat pels conflictes bèl·lics de l'època.

Escrit originalment en castellà, publicat per Rosa dels Vents, un segell del grup editorial Penguin Random House, i traduït al català per la Mireia Alegre i l'Imma Estany, *El destí dels herois* ens atrapa des de la primera pàgina i

inclou girs inesperats que sorprendran, inclús, els lectors més intuïtius.

En un marc històric perfectament documentat i descrit de forma impecable, l'autor barreja personatges històrics reals, com els pintors Toulouse-Lautrec i Degas, l'escriptor francès Émile Zola o el rei Alfons XIII, entre molts altres, amb personatges ficticis. En la mateixa línia, introdueix elements veraçs que formen part de la crònica històrica, com els estudis de cinema dels germans Baño o l'empresa d'automòbils de luxe Hispano-Suiza, ambdós amb seu a Barcelona, al cor de l'argument de la història. Al mateix temps, realitza unes detallades descripcions d'escenes costumistes pròpies d'una època en què la innovació tecnològica pren protagonisme i que l'autor emfatitza fent nombroses referències al nou invent del cinema i a l'incipient món de l'automoció i de l'aviació.

La ficció recreada pel Lloréns s'inicia l'any 1894 a París, seu del moviment impressionista i de la vida bohèmia, i acaba al primer quart del segle XX, al Madrid castís, en un recorregut que ens condueix per la Barcelona modernista, terres veneçolanes, Lisboa, Melilla i, fins i tot, el desert del Sàhara. La vida dels protagonistes, l'aristòcrata madrileny José Cervera i la parisenca Lucie Lacroze, i els seus tres fills, en Félix i els bessons Nico i Pablo, es veurà afectada per la Gran Guerra, així com per la guerra del Rif entre Espanya i el Marroc. El marcat antagonisme entre aquests dos últims personatges és palpable al llarg del relat i configura una de les línies argumentals de l'obra.

El destí dels herois és una novel·la emotiva i captivadora, repleta d'acció, aventura, tragèdia, amor i traïció, amb una trama trepidant i molt ben embastada que ens transporta a les primeres dècades del segle XX mitjançant uns personatges inoblidables, alguns d'ells inspirats en avantpassats del mateix autor. Ens trobem, en definitiva, davant una novel·la que no ens deixarà indiferents.

Llibres | Punt de Llibre | Favetes tendres#11 | 15.04.20

<https://www.nuvol.com/llobres/un-viatge-a-les-primeries-del-segle-xx-94751>

Obscura Editorial s'estrena amb un retelling de la Ventafocs

Cinder i el príncep de Mitjanit és un retelling sorprenent que transforma el clàssic conte de la Ventafocs en un relat obscur i cruel.

Enmig d'aquesta nit tan fosca del coronavirus, neix Obscura Editorial, un projecte que arrenca amb el propòsit de convertir-se en un referent de la literatura de terror i fantasia del país. Publicarà autors coneguts, però també donarà veu a d'altres d'inèdits amb un recorregut prometedor com a escriptors.

Job Però, fundador i director literari explica que: "Obscura Editorial neix, fonament-talment, d'una gran passió per la literatura de gènere. El terror, la fantasia, la ciència-ficció, el misteri, el thriller... tot allò

que és desconegut, que genera por, incertesa, tensió... El que ens interessa és trobar l'equilibri entre publicar obres entretingudes i obres de qualitat, cuidant les històries, les traduccions, els acabats, el detall... En definitiva, cuidar els autors, els lectors, i totes i cada una de les peces que contribueixen a una experiència lectora memorable."

La intenció d'**Obscura Editorial** és contribuir a treure la literatura de gènere del nínxol, acostar-la al gran públic i, al mateix temps, crear i consolidar una tradició literària de qualitat en català i castellà.¹²

El primer títol del nou segell és *Cinder i el príncep de Mitjanit*, una novel·la curta pertanyent a la nova saga "Mitjanit" de l'escriptora nord-americana Susan Ee, que ens planteja un *retelling* obscur i salvatge del conte de la Ventafocs.

L'autora d'aquesta novel·la juvenil ens convida a endinsar-nos a un món fantàstic, ple de criatures màgiques i fosc, però on s'intueix un bri d'esperança. Els elements bàsics del conte de la Ventafocs, com ara la madrastra, les germanastres, la fada, el ball, la carbassa i la tornada a mitjanit, apareixen, tot i que en un context molt diferent. Ee recrea un regne ombrívol, el regne de Mitjanit, governat pel rei Obscur que ha esclavitzat les fades, les quals, lluny del conte original, es presenten com criatures astutes, mentideres i salvatges. Tanmateix, les violentes i

¹² Introducció escrita por Bernat Puigtobella.

sanguinàries caceres de jovenetes al bosc amb cada lluna plena, on participen els nobles del regne i, fins i tot, el mateix rei, s'erigeixen com l'element més sorprenent i terrorífic de la trama.

Cinder i el príncep de Mitjanit, que pel seu plantejament ens evoca la història d'*Els jocs de la fam*, s'inicia amb una gran dosi d'acció. La protagonista aconsegueix sobreviure a la primera cacera i, a partir d'aquí, començarà un dur entrenament, ajudada per la Silver, una venedora de flors que guarda uns quants secrets. D'altra banda, coneixerà un jove anomenat Dante amb qui connectarà d'una forma especial, tot i que no s'assabentarà fins més endavant que és un dels prínceps del regne, i que també hi participa en les caceres.

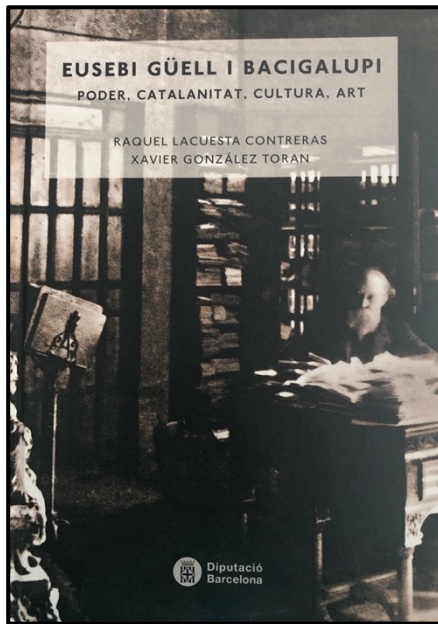
La trama està estructurada en dos arcs argumentals ben diferenciats. El ritme narratiu de la primera part és trepidant i va perdent intensitat al llarg de les pàgines per tornar a créixer a la segona part, on trobem un salt en el temps de dos anys. En aquest lapsus podem constatar l'evolució de la Cinder, que ha passat de ser una joveneta dolça i innocent, assimilable al personatge original de la Ventafocs, a una jove forta i valenta, una veritable lluitadora amb un marcat instint de supervivència, capaç d'enfrontar-se sense gaires problemes a qualsevol caçador. També els personatges màgics, com les fades, els trols o els "cavalls espectre" prenen protagonisme en el transcurs de la història.

Cinder i el príncep de Mitjanit és un *retelling* sorprenent, que transforma el clàssic conte de la Ventafocs en un relat obscur i cruel, mesclant elements de ficció, fantasia i terror amb uns tocs de romanticisme i esperança.

Llibres | Punt de Llibre | Favets tendres#11 | 15.04.20

<https://www.nuvol.com/llobres/obscura-editorial-sestrena-amb-un-retelling-de-la-ventafocs-94741>

Eusebi Güell: poder, catalanitat, cultura i art

La Diputació de Barcelona publica una àmplia biografia d'Eusebi Güell dels estudiosos Raquel Lacuesta Contreras i Xavier González Toran.

Coincidint amb el centenari de la mort de l'Eusebi Güell el 2018, la Diputació de Barcelona va organitzar una sèrie d'actes commemoratius i una exposició al Palau Güell al voltant la figura del seu promotor. Els comissaris, **Raquel Lacuesta Contreras** i **el Xavier González Toran**, van dur a terme un ardu treball de recerca i documentació que es va traduir en una completa biografia, que ara es publica amb el títol [Eusebi Güell: poder, catalanitat, cultura. art](#). Els autors es proposen donar a conèixer la figura

polièdrica del protagonista i les seves diferents facetes, des de la més humana i familiar fins a l'empresarial i econòmica, passant per la política, la cultural i la social.

D'entre la gran quantitat d'informació que ens presenten, destaquen els orígens humils del seu pare, Joan Güell i Ferrer, que després de tornar de Cuba amb una considerable fortuna, va reinvertir a la indústria tèxtil i es va convertir en un ric empresari; el matrimoni d'en Güell amb la Isabel López i Bru i la seva prolífica descendència –van tenir sis filles i quatre fills–; el variat i exitós projecte empresarial que va dur a terme; la defensa d'una línia política proteccionista i contrària a les teories lliurecanvistes; el seu intent d'aconseguir l'autonomia de la política i la cultura catalana, sense abandonar els límits imposats per la monarquia borbònica conservadora amb la qual mantenia una excel·lent relació i que li atorgà diferents títols nobiliaris; la gran tasca que va dur a terme com a precursor i client del modernisme; i el mecenatge de moltes institucions culturals i cíviques, així com de diferents artistes i arquitectes, entre els quals destaca Antoni Gaudí, amb qui mantenia, a més, una estreta relació d'amistat.

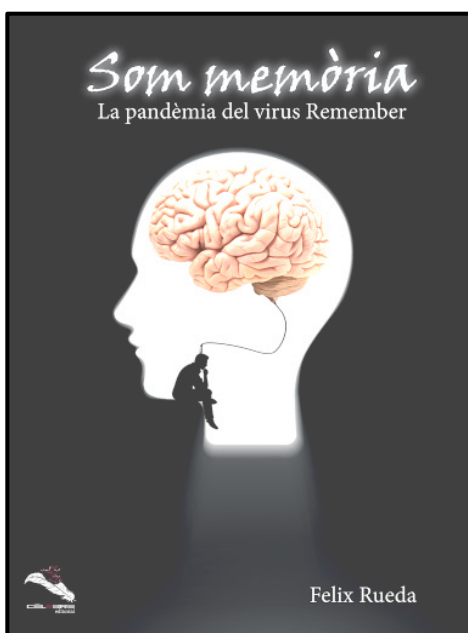
Es tracta, en definitiva, d'una obra biogràfica de gran envergadura que s'erigeix com una obra de consulta de referència i que posa de manifest la rellevància de la figura de l'Eusebi Güell, que ostentà un gran poder econòmic, afavorí la catalanitat i es mostrà molt procliu i sensible a tot el relacionat amb el món de la cultura i l'art. Ens trobem, sens dubte, davant una obra imprescindible conèixer la influència d'aquest mecenes en la Barcelona i la societat catalana de principis del segle XX.

Podeu comprar aquest títol a la llibreria de la Diputació de Barcelona fent clic [aquí](#).

Llibres | Punt de Llibre | Assaig | Faves tendres#12 | 21.04.20

<https://www.nuvol.com/llibres/assaig/eusebi-guell-poder-catalanitat-cultura-art-96124>

La pandèmia del virus remember

Fèlix Rueda publica *Som memòria*, una novel·la sobre una pandèmia de gran actualitat.

L'aterridora semblança entre l'argument de *Som memòria* de **Fèlix Rueda** i la situació de crisi pandèmica que estem patint actualment, fan d'aquesta novel·la una lectura obligada per tal de comprendre els perills que comporten la manipulació genètica i la globalització, i com l'*Homo sapiens* podria acabar sent una espècie més condemnada a l'extinció, una memòria difusa perduda en el temps.

“La història del virus remember no és més que una recreació fantasiosa d'un futur proper”. Així comença el pròleg d'aquesta novel·la que s'erigeix, ses dubte, com una veritable i esgarrifosa premonició. Sobretot, si tenim en compte que la primera edició del llibre, publicat per Célebre Editoria, data de desembre del 2019. Es tracta, doncs, d'una novel·la de ficció que comença amb una epidèmia centrada al sud de Califòrnia que s'estén per Mèxic per acabar convertint-se en una pandèmia global. El virus remember, responsable d'aquesta crisi, és molt contagiós i condueix a una mort inevitable poques hores després de la infecció. Aquells que superen la malaltia, però, resten amb terribles danys neuronals que els afecten la memòria i el raciocini. Transformats en una mena de zombis inofensius, es mouen pels seus instints primaris i no recorden res: són els anomenats desmemoriats o *forgetfuls*.

A partir d'aquí, s'estableixen diferents línies argumentals que segueixen, per una banda, els dissenys dels científics: uns al Centre de Malalties d'Infeccions a Atlanta i els altres a l'Hospital Clínic de Barcelona; i per l'altra, les noves formes de comunitats que es creen, ja siguin les formades només pels *forgetfuls*, com les mixtes, constituïdes per individus sans que ajuden als malalts sense memòria, i també els nuclis poblacionals sans condemnats a desaparèixer. Al llibre es posa de manifest les tensions, la supèrbia, les enveges i les pressions que pateixen els científics protagonistes, que segurament tenen un alt grau de semblança amb el que passa a la realitat. Justament aquesta pressa per aconseguir la glòria, així com l'ocultació d'informació per tal d'assolir un reconeixement científic individual faran que la tan esperada cura pel virus acabi fracassant i perdent-se.

Amb el món abocat sense remei al caos absolut, la població sana arremet contra els *forgetfuls*, pensant que són contagiosos, i els assassinen sense pietat en nombroses batudes, acabant amb molts d'ells. Però res més lluny de la realitat, els *forgetfuls*, que mantenen un instint gregari i de protecció al grup, no contagien la malaltia, és més, els seus fills tenen les capacitats cognitives i de memòria en perfecte estat. El problema serà que en les comunitats en què es troben sols ningú els podrà ensenyar res. Aquest és el cas de la comunitat que viu als boscos de Mèxic, liderada per un biòleg desmemoriat, però que sap de manera instintiva quines són les plantes i els fruits comestibles. Al contrari, en comunitats mixtes, com és el cas de la comunitat de la Nova Humanitat, fundada al Berguedà per un comunista, un jesuïta i una jove de dinou anys, els fills del *forgetfuls* aprendran sense problema tot allò que els hi ensenyen els seus congèneres sans.

Gran part de *Som memòria* està escrit en un llenguatge planer i fàcil d'entendre, no obstant això, l'autor del llibre és doctor en biologia, dedicat a feines de recerca biomèdica, la qual cosa pot explicar l'elevat grau d'especificitat i detall que hi trobem en les dissertacions tecnocientífiques sobre el virus remember, que es configuren, però, com quelcom didàctic i extrapolable a qualsevol estudi virològic actual.

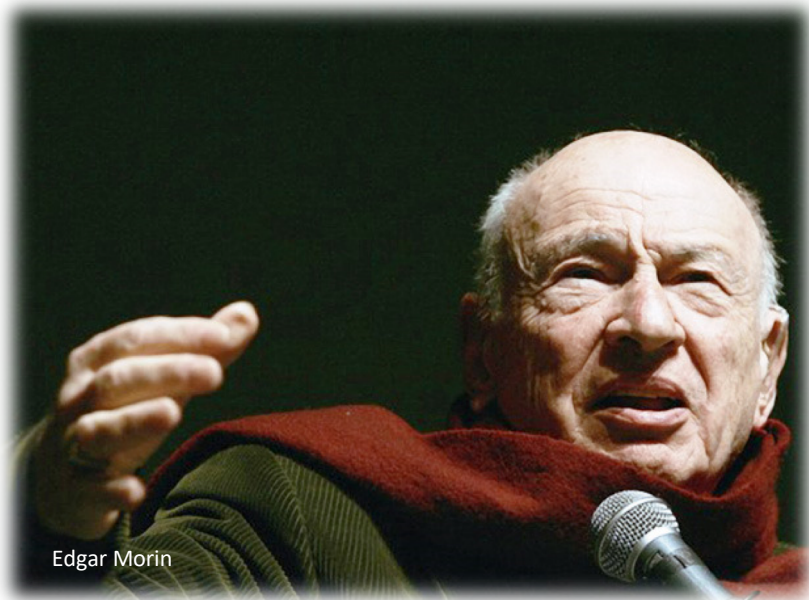
La novel·la te certes reminiscències de *Mecanoscrit del segon origen*, en tant que ens parla d'un nou començ i es descriuen noves possibilitats d'existència, tot i que en Rueda dona una visió molt més realista de la fi de la nostra espècie que la versió alienígena d'en Pedrolo. Malgrat el final apocalíptic de *Som memòria*, hi roman un bri d'esperança per aquesta nova humanitat, que ha fet un *reset* i ha après a conviure en pau i harmonia amb una natura que comença a recuperar-se de la devastadora petjada dels *sapiens*.

I és que d'aquesta lectura es deriva una molt bona oportunitat per fer una profunda reflexió sobre la societat actual, el canvi climàtic, l'afany insistent en mantenir un sistema capitalista on es perpetuen les desigualtats socials i les injustícies, i els entrellats que envolten l'entorn científic, que no sempre té com a prioritat el bé comú. Un món, en definitiva, amb una humanitat a la baixa, que s'enfronta a hores d'ara a un greu problema de salut pública a escala global amb la crisi del coronavirus.

Edgar Morin i la pandèmia del coronavirus

El filòsof i sociòleg francès posa de manifest l'absència de fraternitat entre els pobles i la feblesa de la sanitat i l'educació públiques.

Edgar Morin és considerat un dels filòsofs més destacats i influents dels últims cinquanta anys. Té 98 anys i manté la lucidesa intel·lectual intacta. Fa uns dies, el professor i també filòsof **Nuccio Ordine** va entrevistar-lo a *El País*. Susana Gómez ha llegit la conversa entre tots dos i ens ofereix a continuació un resum en què brilla el discurs seré i ponderat d'un dels grans pensadors del constructivisme. El tema que aborden no podia ser un altre: la crisi sanitària del Covid-19 i els discursos que ha despertat la pandèmia. Morin lamenta la falta d'una "consciència col·lectiva de base humanitària". Rebutja taxativament els principis del darwinisme social.¹³

Edgar Morin

Les dues cares de la globalització

Sembla evident que la interdependència entre països, provocada per la globalització, ha fet créixer formes d'egoisme i ultranacionalisme que han minvat l'apropament entre els pobles. De fet, la pandèmia ha desemmascarat l'absència de consciència a escala global. I és que la globalització, com deia **Zygmunt Bauman**, afavoreix la liberalització dels mercats, però també genera una deshumanització de la societat que es percep mitjançant la precarietat *in crescendo* dels vincles humans.

¹³ Introducció escrita por Bernat Puigtobella.

En la mateixa línia, Edgar Morin considera la crisi del coronavirus com un element visibilitzador de la carència d'una fraternitat esperable en un món global, on un perillós nacionalisme va calant en la població. És més, el desenvolupament exacerbant del capitalisme ha estat el responsable dels grans problemes que afecten el nostre planeta: la deterioració de la biosfera, la crisi de la democràcia, l'augment de la desigualtat i les injustícies, i els nous autoritarismes demagògics, amb els Estats Units i Brasil al capdavant. Morin proposa una reconstrucció de la consciència col·lectiva amb una base humanitària, que hauria d'estar promoguda per la cooperació entre països amb objecte de fer créixer la solidaritat i la fraternitat entre els pobles.

Escac al proteccionisme

Davant la pandèmia, les polítiques proteccionistes abraçades per molts països han demostrat la seva ineficàcia, en tant que el virus no coneix fronteres i ens afecta a tots per igual. Tanmateix, això afavoreix una consciència col·lectiva de la qual Morin és partidari: el fet de quedar-nos a casa estimula el nostre sentiment de fraternitat, ja que ens protegem a nosaltres mateixos, però també a la comunitat. I és que de totes les crisis greus es poden extreure ensenyaments que abasten una part positiva, com va passar amb el *New Deal*, o bé provoquen un efecte regressiu, com alguns fenòmens de tancament o angoixa, en el que "l'altre", l'immigrant, és, sovint, el boc expiatori.

La pèrdua dels ideals europeus

A Europa, cada país ha gestionat la crisi del coronavirus de forma individual, sense el consens i la coordinació de la resta dels socis de la Unió, deixant en evidència la falta d'estratègies comunes i solidàries. Sembla inqüestionable que els banquers i els tecnòcrates han sacrificat els autèntics ideals europeus en pro del sacrosant capitalisme, la qual cosa ha afavorit la destrucció de la consciència unitària d'Europa. No obstant això, Morin espera que d'aquesta crisi sorgeixi un sentiment comunitari que deixi enrere els errors del passat, com ara la gestió de la immigració, el predomini de l'economia enfront de les raons humanes i l'absència de polítiques internacionals europees que legislin en matèria fiscal.

El darwinisme social de Boris Johnson

El fet que **Boris Johnson** i el seu discurs cínic amb què instava els britànics a prendre consciència sobre les nombroses morts que el coronavirus provocaria i a acceptar els principis del darwinisme social, en el que només sobreviuen els més forts, indigna Morin, que veu en aquesta controvèrsia un exemple molt clar del predomini de la raó econòmica en detriment de la

humanitària. Mentre els guanys s'anteposen a les pèrdues de vides humanes que la pandèmia ha generat, Johnson justifica que es tracta del funcionament lògic de la selecció natural i fa una comparativa amb els mercats, destinats a sucumbir si no suporten la competència. Òbviament, Morin s'oposa amb fermesa a una societat regida pels principis del darwinisme social.

L'enemic invisible

Macron parla de guerra en referir-se a la pandèmia, però, hi ha diferència entre la situació actual i un conflicte armat? Morin, que va formar part de la resistència francesa a la Segona Guerra Mundial, troba que la gran diferència és que el confinament en una guerra està condicionat per l'enemic i en canvi ara està sent gestionat per l'Estat. També veu diferències davant la naturalesa de l'adversari, visible en una guerra convencional però invisible en aquesta lluita contra el virus. Tanmateix, Morin, que lluità com a partisà, estableix una similitud entre el virus i la Gestapo, en tant que tots hi estaven exposats i qualsevol podia ser denunciat. Tot i això, el filòsof i sociòleg francès no creu que la metàfora de la guerra ens sigui útil per comprendre la nostra resistència a la pandèmia.

Els científics al servei de la humanitat

Morin veu molt positiu el fet que els científics encaminin els seus esforços envers el bé comú, sense límits ni fronteres, la qual cosa queda exemplificada amb l'arribada de metges xinesos i cubans a Itàlia. I és que entre els científics no existeixen tensions tot i pertànyer a països amb ideologies ben diferents. Aquestes bones relacions afavoreixen els sentiments de fraternitat i la creació d'un front comú davant la pandèmia. Sembla evident que la ciència exerceix un important paper que, tanmateix, no és decisiu, ja que la ciència és ambivalent –molts científics han estat sota les ordres de la maquinària del poder en el passat–. No obstant això, Morin confia que la majoria dels científics defensin una investigació sòlida al servei de la humanitat que romangui lluny d'interessos polítics i econòmics.

Sanitat i educació

L'emergència sanitària ha visibilitat el debilitat sistema sanitari públic, sotmès durant molt de temps a grans retallades pressupostàries. Morin, convençut que la sanitat ha de ser pública i universal, reconeix, però, que les polítiques neoliberals procedents d'Europa han minvat els serveis públics en general. El fet de gestionar els hospitals com a empreses és un altre exemple de com una visió purament financera de la sanitat pot desembocar en el col·lapse del sistema i provocar desastres humans de gran envergadura. Igual passa amb l'educació, que hauria de ser

gestionada des d'una perspectiva allunyada del guany econòmic i pensada, principalment, per aconseguir el benestar dels ciutadans.

Confinament, desacceleració i cultura

En temps de pandèmia, la importància de la cultura pren rellevància, de manera que Morin advocar per llegir, escoltar música i admirar obres d'art, ja que aquestes són les millors formes de cultivar la nostra humanitat. I és justament el relacionat amb les humanitats, allò que la societat ha insistit a denominar "coneixements inútils", per què no generen lucre, el que ara ens fa comprendre els límits del consumisme i de la carrera eixelebrada cap al poder i els diners. Com ben afirma Morin, quelcom bo, derivat d'aquesta crisi, ha estat, sens dubte, redescobrir i cultivar els autèntics valors de la vida: l'amor, l'amistat, la fraternitat i la solidaritat. Valors essencials que, desafortunadament, acabarem per oblidar un cop superada la situació.

Podeu llegir l'entrevista completa en [aquest enllaç](#).

Llibres | Assaig | Glossa | Pensar el món després del coronavirus | 11.05.20

<https://www.nuvol.com/lilibres/assaig/edgar-morin-i-la-pandemia-del-coronavirus-96281>

La casa del mestre Casals

Un cop començades les primeres fases de desconfinament, els museus es preparen per obrir les seves portes. Però, què es trobaran els visitants quan els museus obrin? Núria Ballester, directora del [Museu Pau Casals del Vendrell](#) ens explica com serà aquesta reobertura.

Ballester es mostra optimista respecte a les dates d'obertura, ja que el Museu Pau Casals està ubicat a una àrea de Tarragona on el risc epidemiològic decreix i per tant, preveu que el museu podria obrir cap a mitjans de juny. A més, contempen establir protocols de seguretat, en funció del que marqui la llei, tant pel mateix personal del museu com pels visitants.

Les exposicions que trobarem al Museu Pau Casals no han sofert cap canvi, així doncs, podrem gaudir del magnífic entorn del complex i dels espaiosos jardins exteriors amb molt de potencial per organitzar activitats que reuneixin a un nombre acceptable de persones, i que faciliten, a més, el manteniment de les distàncies de seguretat. També podrem visitar la casa museu i passejar per la sala de música o la galeria oberta al mar, d'on podrem fruit de les vistes a la platja de Sant Salvador.

D'altra banda, la Núria ens parla de l'exposició que es pensava dur a terme a l'octubre per commemorar el centenari del primer concert de l'Orquestra Pau Casals. La creació de l'orquestra, el 1920, va formar part del projecte personal de Pau Casals, que va proporcionar a Barcelona una orquestra simfònica d'alt nivell molt important per la vida musical de la ciutat. El Museu Pau Casals juntament amb el Museu de la Música de Barcelona organitzaran dues exposicions complementàries que pretenen explicar la història de l'orquestra i l'impacte social i musical que va tenir a la ciutat de Barcelona. Tanmateix, la directora del Museu Pau Casals creu que aquestes exposicions s'ajornaran al novembre. Respecte als ajornaments dels tres concerts

commemoratiu previstos al juny a l'Auditori de Barcelona i de l'acte de presentació al CaixaForum Barcelona es desconeixen, a hores d'ara, les noves dates previstes.

Per últim, la directora del Museu Pau Casals ens convida a fer una reflexió envers els petits museus, on el públic predominant és més aviat local i no pateixen de massificacions, més pròpies dels grans museus de la capital. També remarca les diferències existents entre ambdós tipus de museus i creu que la situació de tornada contemplarà criteris divergents. Malgrat la crisi cultural derivada de la pandèmia, la il·lusió i les ganes de tornar a obrir, tot i el grau d'incertesa que això suposa, són grans.

Biblioteca digital | Revistes monogràfiques | Revista Dia Internacional dels Museus 2020 |
15.05.20

<https://www.nuvol.com/app/uploads/2020/05/Revista-museus-2020-PDF-NÚVOL-baixa.pdf>

[El artículo *La casa del mestre Casals* se encuentra en la página 52 de la revista]

Art | Galeries | Vet-ho aquí | 18.05.20

<https://www.nuvol.com/art/la-casa-del-mestre-casals-102123>

Educació, món local i confinament

En el seminari en línia “Educació, món local i confinament”, programat pel Servei d’Educació de la Diputació de Barcelona, el **Xavier Bonal** i la **Sheila González**, professors del Departament de Sociologia de la UAB, analitzen, des d’una perspectiva local, els efectes que la pandèmia ha ocasionat en el món educatiu.

A causa de l’emergència de salut pública, les escoles es van veure obligades a tancar, i d’aquí en deriven algunes reflexions interessants que els professors Xavier Bonal i Sheila González recullen al seminari “Educació, món local i confinament”. En primer lloc, es posa en dubte si l’escola, tal com la coneixem fins ara, sigui vàlida. Sobretot, si tenim en compte l’auge de l’autoaprenentatge i el *self-made man* que s’imbriquen amb l’individualisme i l’entrenabilitat, la qual fomenta la disposició per aprendre. En segon lloc, es qüestiona el paper del professor que podria ser prescindible davant els *teacher proof materials* –els alumnes en tindrien prou amb aquests materials per aprendre–. I, en tercer lloc, es posa sobre la taula la controvèrsia sobre la fi del credencialisme educatiu, en tant que per algunes grans empreses els títols no són tan importants com les habilitats, les aptituds i les competències. Davant aquestes qüestions, la resposta dels sociòlegs és contundent: ni les escoles, ni el professorat, ni el credencialisme són elements dels quals es pugui prescindir a hores d’ara.

De fet, les escoles ja han tancat anteriorment arreu del món per altres pandèmies, conflictes armats, vagues dels professors, etc., de manera que ja es coneixen les conseqüències que comporta el tancament escolar. La més important és la pèrdua d’aprenentatge que pateixen els alumnes, la qual creix a mesura que s’allarga el temps sense escola, és superior en l’alumnat de

més edat, es percep més clarament en les matèries de matemàtiques i llengua i, per últim, és més accentuada entre els alumnes més vulnerables.

Durant la segona setmana de confinament, quan docents, alumnes i famílies s'adaptaven urgentment a la nova situació, el Xavier i la Sheila van fer una enquesta *on line* de la qual van extreure una sèrie de dades significatives. Primerament, s'ha de destacar l'escletxa digital, avalada pel 56% de casos que disposen de menys d'un dispositiu per cap. Tanmateix, aquestes dades no copen les persones sense connexió i s'ha de tenir en compte el biaix que això genera. També són rellevants les desigualtats que el confinament ha posat de manifest mitjançant un indicador d'oportunitats d'aprenentatge anomenat índex OTL (Opportunities to Learn), que es relaciona positivament amb l'accés a dispositius, amb les rendes, amb el cycle educatiu (com més alt més dedicació), amb la procedència familiar (a favor dels autòctons), amb el menor nombre de persones confinades a la llar i amb la titularitat concertada, pública o privada del centre escolar.

Sobre el suport a l'estudi per part de les famílies, és més gran en famílies amb major capital instructiu. També resulta significatiu la disminució d'aquest suport a mesura que l'alumne és més autònom i que les mares ajudin més que els pares, independentment del nivell d'estudis de les famílies. Les activitats en família també divergeixen en funció dels estudis dels pares, sent els recursos externs, com ara activitats proposades a través de les xarxes socials i els programes educatius a la TV els més demandats per famílies amb menys capital cultural. D'altra banda, les desigualtats s'accentuen en el cas de les activitats extraescolars en comprovar que, durant el confinament, aquestes es mantenen en les famílies amb més capital cultural, mentre que les famílies més vulnerables, que han perdut la feina o tenen un baix nivell d'estudis, no mantenen aquestes activitats.

En definitiva, podem parlar d'una triple desigualtat que apareix reflectida a l'enquesta i que es posa de manifest, en tant que l'educació es fa a distància, les famílies adquireixen un nou rol en l'educació informal i l'educació no formal es veu limitada pel confinament.

Les polítiques educatives aplicades durant el confinament han evidenciat la importància de la connectivitat, de fomentar l'ús dels dispositius i de l'aprenentatge de les tecnologies. L'aprenentatge *off line* també pren rellevància i s'han de reforçar recursos accessibles per tothom, com ara la televisió. Els alumnes també necessiten suport en el seu aprenentatge a distància, de manera que és necessari reforçar la cooperació entre els professors i els altres agents socials, que el confinament pot afavorir. Per últim, la identificació i l'accés als infants més

vulnerables, amb l'ajuda d'ajuntaments, serveis socials o altres entitats institucionals, és fonamental, sense oblidar la necessitat d'identificar els grups amb major risc de vulnerabilitat.

Les polítiques educatives després del confinament generen una sèrie de qüestions sobre les quals els polítics haurien de pensar llargament. El Xavier i la Sheila proposen els torns a les aules, reforçar el professorat i la realització d'unes proves diagnòstiques amb respostes compensatòries. Parlen d'una despesa pública en programes compensatoris als més vulnerables que també inclogui l'ús de biblioteques, instal·lacions esportives, centres cívics, etc. Tenint en compte la reducció de la despesa pública durant l'anterior crisi, es tem que hi hagi un risc de reducció d'inversió, sobretot en l'educació que compren la franja d'edat de 0 a 3 anys, explicable, d'altra banda, si augmenta l'atur femení i les dones es queden al càrrec dels fills d'aquestes edats. Sembla obvi que el confinament ha posat en relleu la segregació escolar i és per això que els sociòlegs prioritzen reduir-la.

En definitiva, el Xavier i la Sheila creuen que és important saber adaptar-se a entorns educatius diferents, però pensen que encara estem lluny que l'escola sigui prescindible, tot i que preveuen que el curs 20-21 combinarà l'educació presencial i a distància, la qual requerirà un major treball autònom per part de l'alumne. A més, els elements acumulatius de la desigualtat provocats per pràctiques diferents en l'educació no formal han quedat de manifest i parlen d'una emergència educativa que requereix una resposta equivalent a l'emergència sanitària, així com un lideratge polític valent que compensi les greus pèrdues educacionals que es faran visibles a mitjà i llarg termini.

Llibres | Assaig | Vet-ho aquí | 20.05.20

<https://www.nuvol.com/lilibres/assaig/educacio-mon-local-i-confinament-102626>

Recopilación gráfica de los artículos publicados en Núvol

Tornar d'Auschwitz

Comanegra publica '999 Les primeres dones d'Auschwitz', de l'Heather Dune Macadam

— Susana Gomez Nuño

[@susanagonu](#)

20/02/2020 Favos tendres #3

L'editorial Comanegra publica el llibre de l'**Heather Dune Macadam**: [999 Les primeres dones d'Auschwitz](#), un llibre que ens relata les esgarrioses vivències de les adolescents eslovaques que van ser les primeres a arribar al camp d'extermini.

Un viatge a les primeries del segle XX

'El destí dels herois' ens transporta del París impressionista al Madrid més castís, en un recorregut que desemboca en la Barcelona modernista

— Susana Gomez Nuño

[@susanagonu](#)

15/04/2020 Favos tendres #11

A *El destí dels herois*, **Chufó Lloréns** ens endinsa a l'Europa de principis del segle XX de la mà d'uns personatges extraordinaris que s'hauran d'enfrontar a infinitat de vicissituds amb un teló de fons marcat pels conflictes bèl·lics de l'època.

Obscura editorial s'estrena amb un retelling de la Ventafocs

'Cinder i el príncep de Mitjanit' és un retelling sorprenent, que transforma el clàssic conte de la Ventafocs en un relat obscur i cruel

— Susana Gomez Nuño

[@susanagonu](#)

15/04/2020 [Faves tendres #11](#)

Enmig d'aquesta nit tan fosca del coronavirus, neix **Obscura Editorial**, un projecte que arrenca amb el propòsit de convertir-se en un referent de la literatura de terror i fantasia del país. Publicarà autors coneguts, però també donarà veu a d'altres d'inèdits amb un recorregut prometedori com a escriptors.

Eusebi Güell: poder, catalanitat, cultura, art

La Diputació de Barcelona publica una àmplia biografia d'Eusebi Güell dels estudiosos Raquel Lacuesta Contreras i el Xavier González Toran

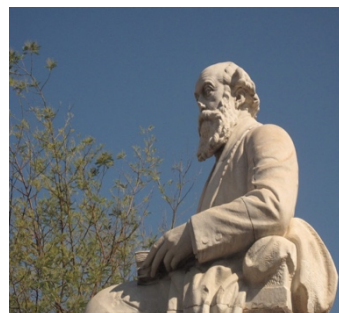
— Susana Gomez Nuño

[@susanagonu](#)

21/04/2020 [Faves tendres #12](#)

Coincidint amb el centenari de la mort de l'Eusebi Güell el 2018, la Diputació de Barcelona va organitzar una sèrie d'actes commemoratius i una exposició al Palau Güell al voltant de la figura del seu promotor. Els comissaris, **Raquel Lacuesta Contreras** i el **Xavier González Toran**, van dur a terme un ardu treball de recerca i documentació que es va traduir en una completa biografia, que ara es publica amb el títol [Eusebi Güell: poder, catalanitat, cultura, art](#). Els autors es proposen donar a conèixer la figura polièdrica del protagonista i les seves diferents facetes, des de la més humana i familiar fins a l'empresarial i econòmica, passant per la política, la cultural i la social.

La pandèmia del virus remember

Fèlix Rueda publica 'Som memòria', una novel·la sobre una pandèmia de gran actualitat

— Susana Gomez Nuño

@susanagonu

06/05/2020 [Faves tendres #14](#)

A+

L'aterridora semblança entre l'argument de *Som memòria* de **Fèlix Rueda** i la situació de crisi pandèmica que estem patint actualment, fan d'aquesta novel·la una lectura obligada per tal de comprendre els perills que comporten la manipulació genètica i la globalització. En aquesta novel·la, Fèlix Rueda il·lustra com l'*Homo sapiens* podria acabar sent una espècie més condemnada a l'extinció, una memòria difusa perduda en el temps.

Edgar Morin i la pandèmia del coronavirus

El filòsof i sociòleg francès posa de manifest l'absència de fraternitat entre els pobles i la feblesa de la sanitat i l'educació públiques.

— Susana Gomez Nuño

@susanagonu

11/05/2020 [Pensar el món després del coronavirus](#)

A+

Edgar Morin és considerat un dels filòsofs més destacats i influents dels últims cinquanta anys. Té 98 anys i manté la lucidesa intel·lectual intacta. Fa uns dies, el professor i també filòsof Nuccio Ordine va entrevistar-lo a El País. Susana Gomez ha llegit la conversa entre tots dos i ens n'ofereix a continuació un resum en què brilla el discurs seré i ponderat d'un dels grans pensadors del constructivisme. El tema que aborden no podia ser un altre: la crisi sanitària del Covid-19 i els discursos que ha despertat.

Portada Newsletter

Només els subscriptors poden
accedir a aquest article

Fes-te subscriptor de Núvol i gaudeix d'un munt d'avantatges

La casa del mestre Casals

El museu, situat al Vendrell, es prepara per reobrir coincidint amb la celebració del centenari de l'Orquestra Pau Casals

— Susana Gomez Nuño

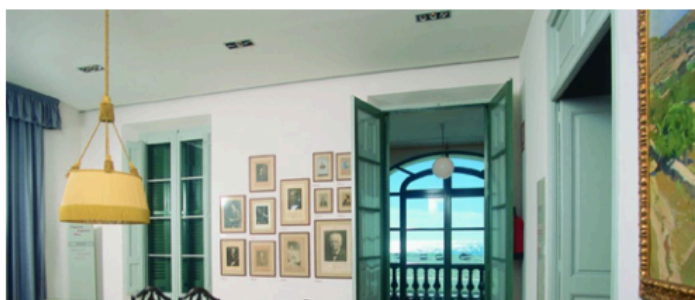
[@susanagonu](#)

18/05/2020

A+

Un cop començades les primeres fases de desconfinament, els museus es preparen per obrir les seves portes. Però, què es trobaran els visitants quan els museus obrin? Núria Ballester, directora del [Museu Pau Casals del Vendrell](#) ens explica com serà aquesta reobertura.

Educació, món local i confinament

Els professors Xavier Bonal i Sheila González analitzen, des d'una perspectiva local, els efectes que la pandèmia ha ocasionat en el món educatiu

— Susana Gomez Nuño

[@susanagonu](#)

20/05/2020

A+

En el seminari en línia "Educació, món local i confinament", programat pel Servei d'Educació de la Diputació de Barcelona, el **Xavier Bonal** i la **Sheila González**, professors del Departament de Sociologia de la UAB, analitzen, des d'una perspectiva local, els efectes que la pandèmia ha ocasionat en el món educatiu.

Portada Newsletter

7. 2 Anexo 2. Otros artículos

***Món volàtil*, una anàlisi filosòfica de la societat contemporània**

Francesc Torralba, el prestigiós filòsof i teòleg català, ens acostava, amb el seu llibre *Món volàtil. Com sobreviure en un món incert i inestable*, a les complexitats que impregnen la caòtica societat actual, on els valors en alça són la immediatesa, l'accessibilitat i la rapidesa, i l'única cosa que roman és el canvi.

En vint-i-set capítols breus distribuïts en cinc temàtiques diferents, Torralba fa un diagnòstic crític de l'anomenada societat gasosa, tot i la dificultat que això suposa: "la realitat és més complexa i rica que la seva representació conceptual". Immersos en un món d'incertesa i d'hiperacceleració, la cultura del zàping s'imposa. Necessitem consumir productes i formats nous, que s'esvaeixen ràpidament, per tal de combatre el tedi i l'avorriment que s'instal·la en el poc temps lliure que ens deixa la producció i el consum de l'efímer. Hipersaturats pels mitjans de comunicació i completament digitalitzats, la dispersió és un fet consumat que no ens permet aprofundir en nosaltres mateixos ni connectar de debò amb les nostres emocions.

Segons Torralba, la societat líquida postulada per Zygmunt Bauman ha evolucionat esdevenint en un món volàtil i inestable. Ambdós autors assenyalen la persistència de l'anhel i la nostàlgia d'allò sòlid, malgrat la desaparició de les utopies vuitcentistes i els grans metarrelats. Tanmateix, a la societat de la incertesa ja no hi ha projecte de futur ni lloc pel pensament complex: l'existència es dota de sentit mitjançant la sacralització de l'instant.

L'autor de *Món volàtil* fa referència a certs raonaments d'alguns filòsofs clàssics, però emfatitza sobretot, el pensament de Nietzsche, comparant la figura de Zaratustra amb l'internauta digital, en tant que tots dos "es befen de les grans paraules". Es posa de manifest, doncs, que nosaltres som el darrer home, embotits en l'estatus nietzscheà del nen, que roman en el nihilisme i que ha perdut els valors sòlids amb la mort de Déu. Un Déu que ha estat substituït per un gran nombre d'ídols menors, inestables i efímers, que són objecte de devoció per part de les masses, "per un politeisme difús i espumós", que, no obstant això, s'erigeix com "un bon antídote al fanatisme".

La simplificació conceptual de les paraules, la marginació de les humanitats en l'educació, la banalització de l'amor, l'anàlisi de conceptes tals com la llibertat, l'amistat, la felicitat *low cost* i la solidaritat són alguns dels temes que Torralba tracta des d'una perspectiva mesurada i coherent, imbricant-los magistralment amb les dinàmiques pròpies de l'era dels cent quaranta caràcters. Així mateix, trobem alguns capítols que fan referència a una sèrie de paraules prohibides, com compromís, malaltia o mort, entre d'altres, que no combreguen de cap de les maneres amb la sacrosanta autonomia personal inherent a la societat gasosa.

En definitiva, Torralba ens convida a fer una profunda reflexió sobre totes aquestes qüestions a l'hora que ens alerta sobre els perills derivats de l'absència de referents sòlids, la qual cosa provoca, en moments de debilitat, un inquietant vertigen. A la fi, tots anhelem una vida plena, allunyada de la buidor existencial que patim i, en el fons, creiem que un altre món, més just i equitatiu, és possible. Per tal de dur a terme aquest desig, l'autor ens encoratja a fer-lo realitat mitjançant l'experiència dels adults i la força dels joves. Torralba aconsegueix, així, encendre una llum d'esperança davant el desassossec que ens provoca el món volàtil que habitem.

Entrevista a Chufo Lloréns, autor de *El destí dels herois*

1- El context històric on es desenvolupa la seva novel·la ens transporta a principis del segle XX, una època de canvi, de progrés, de innovació tecnològica... quines van ser les seves fonts d'inspiració per explicar aquesta història i per quin motiu ha triat aquest període de temps determinat de principis del segle XX?

2- Una de les coses que m'ha cridat l'atenció al llegir la seva novel·la ha estat la barreja de personatges històrics reals i coneguts de l'època, com Toulouse-Lautrec, Degas, Émile Zola, el rei Alfons XIII, entre molts altres, amb els personatges de ficció. Quin és l'objectiu d'aquesta mescla?

Chufo Lloréns

3- Pràcticament tots els personatges de la novel·la tenen uns trets ben definits, és a dir, no són personatges gaire ambivalents que es mouen entre el bé i el mal, sinó que els que són bons són molt bons, com el cas del Nico, i els que són dolents, són molt dolents, com el cas del Pablo. L'antagonisme entre aquests dos personatges es recurrent en tot el llibre. En cap moment va pensar en redimir d'alguna manera el personatge d'en Pablo? O al contrari, que el Nico prengués venjança... motius en tenia...

4- A la nota de l'autor situada al final del llibre, vostè comenta que alguns dels personatges de la novel·la estan inspirats en la vida d'alguns dels seus familiars, com la primera dona del seu avi, en la vida de la qual es basa el personatge de Nachita, o el seu tiet Francesc, que va lluitar al Rif i entenc que representa al personatge de Félix a la novel·la. Ens podria detallar les vivències que van inspirar aquests i altres personatges del seu llibre?

5- Em considero una lectora molt intuïtiva i no és difícil que pugui endevinar per on van els trets quan llegeixo una novel·la. No obstant això, el seu llibre té uns girs molt sorprenents i inesperats,

que no he sigut capaç de preveure en cap moment, com per exemple, la mort d'alguns personatges. Aquests girs inesperats són quelcom pensat per endavant, és a dir, vostè ja sap com acabarà cada personatge o desenvolupa la trajectòria d'aquests a mida que escriu?

6- *El destí dels herois* ens transporta a diferents ciutats i escenaris. Les descripcions que fa del París bohemí, el Madrid castís, la Barcelona modernista, les ciutats de Lisboa, Melilla i, inclús, el desert del Sàhara són molt gràfiques. Com s'ho fa per evitar de caure en el clixé a l'hora de parlar d'aquestes ciutats?

7- Tal com dèiem abans, el context històric on es desenvolupa la història va de la mà dels avanços tecnològics de l'època. *El destí dels herois* es una novel·la que superposa elements de crònica històrica i ficció i en ella es fa referència al nou invent del cinema, així com a l'incipient món de l'automoció i de l'aviació, introduint elements reals, com els estudis de cinema dels germans Baño a Barcelona o l'empresa d'automòbils de luxe Hispano-Suiza també amb seu a Barcelona. Per què fa èmfasi justament en aquests tres sectors: cinema, automoció i aviació?

8- *El destí dels herois* es una novel·la que conté elements d'acció, aventura, tragèdia, amor i traïció, un còctel ambiciós. Com s'ho ha fet per equilibrar tots aquests ingredients perquè uns no pesin més que els altres?

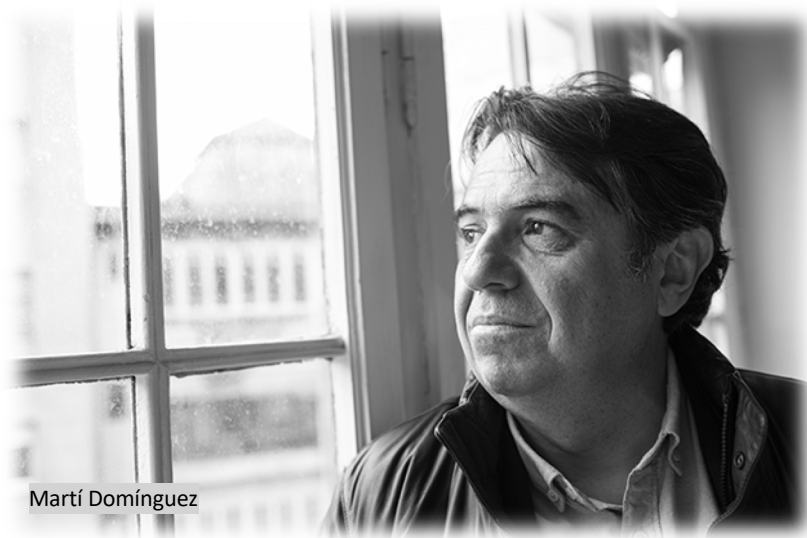
Transcripció del [Podcast] Martí Domínguez al Favés tendres

Avui, al Favés tendres, el suplement literari de Núvol, parlem amb Martí Domínguez

Bernat Puigtobella: Bon dia. Benvinguts al podcast de Favés tendres. Avui, tenim un convidat premiat, que és el Martí Domínguez, que acaba de guanyar el premi Òmnium a la millor novel·la de l'any 2019 amb *L'esperit del temps*. Una novel·la que explora la figura d'un científic austríac que va posar al servei del programa del nazisme tota la seva recerca científica.

Bernat Puigtobella: Martí, felicitats pel premi.

Martí Domínguez: Moltes gràcies.

Martí Domínguez

Bernat Puigtobella: La concessió del premi Òmnium va ser bastant emocionant perquè cap de vosaltres, dels tres finalistes, ni tu ni la Irene Solà ni el Jordi Lara sabíeu qui havia guanyat. Realment, era molt hermètic tot aquest tema. Bé, primer de tot, quin ha estat el teu objectiu a l'hora d'agafar aquest personatge que en cap moment menciones amb el nom, és Konrad Lorenz, és un senyor que va guanyar el Premi Nobel havent tingut un passat nazi. És l'únic cas, no?, que se sàpiga, d'un premi Nobel que hagi tingut aquests antecedents i tu l'agafes i el converteixes en un personatge, evidentment, que tu t'inventes... parteixes de la seva biografia, però...

Martí Domínguez: Sí, sí, és ficció, cal dir que és ficció i que tot i que té alguns trets de lones, perquè és evident que quan parles d'ànecs i d'oques que van seguir del personatge... seria també l'element d'aquest famosíssim etòleg, no?, que té tants llibres de divulgació de la ciència sobre el comportament dels animals, però a partir d'ahí el que faig és un personatge literari i el

que busque és ficar-me en la seua pell. En aquest cas, un personatge que a l'inici del nazisme i gràcies a que les seues teories científiques poden tindre un ús en la qüestió de la selecció racial. Bé, doncs, fa la viu-viu i d'alguna manera s'ha aprofitat d'elles i aconsegueix un lloc en la universitat, cosa que li havia estat vetat fins aleshores i va creixent, va creixent i, al capdavant, el científic el que vol és desenvolupar la seua tesi científica i, bé, després l'ús que facen els nazis de les seues tesis ja és problema de la política, no? I clar, pues això el condueix a aquesta espiral de... que fins a un punt... que cap a la final, ell no té més remei que integrar-se en la selecció de nens polonesos i fer aquesta tria de qui pot ser "germanitzable" i de qui no, vull dir... posar en pràctica les seves pròpies idees que ell deia: "Bueno, ja ho faran uns altres, jo estic parlant d'oques i de patos i de... saps?, però no estic parlant de persones". I entra en aquesta espiral del mal i, al final, pues clar també acaba en el front rus, i allà es veu la violència, la massacre, la sang, no? I aquesta pulsio de la violència i de la guerra és el que el fa reflexionar sobre l'agressivitat, els molts motius de l'agressió humana i sobre això crea tota la seua obra posterior que rep el Premi Nobel.

Bernat Puigtobella: De fet, la teua novel·la comença amb un personatge que ja fa un acte de contrició i tota la novel·la està plantejada com una confessió feta des del remordiment, és Konrad Lorenz o no... és un científic que ha participat en tot el que és l'entramat de la maquinària de la neteja racial del nazisme. I, a mi, el que m'ha interessat més de la novel·la és com un personatge que feia això amb convenciment, també mentre ho feia, tenia per dintre una veu interior que li deia això... això no em quadra, però ho faig, no?, és a dir, és un personatge ambivalent en aquest sentit. La gràcia de la novel·la és la complexitat psicològica d'aquest individu que està vivint en unes contradiccions molt fortes, però que el gregarisme l'acaba xuclant cap el que és el programa del nazisme.

Martí Domínguez: Sí, perquè, realment, cal dir que el nazisme va ser un moviment que va enlluernar a molts i que alguns eren plenament nazis. El propi personatge meu... el carnet nazi... tan aviat com es va produir l'*Anschluss*, l'annexió d'Àustria a Alemanya, i a partir d'aquell moment, quan Alemanya i Àustria s'uneixen, ja pots fer-te del partit nazi, no? I ell va ser dels primers en tindre'n. El va poder tindre dels primers gràcies a que tenia un passat nazi, ja era nazi *avant la lettre*. Però, una vegada te poses en això, veu com els seus bons amics, alguns d'ells jueus, acaben fugint i professors molt respectats per ell, Prisca... que apareix, no?, que havia fet una obra benemèrita amb la seua fortuna jueva, però que, al capdavant, era una persona intel·lectualment magnífica. Pues clar, tot això el fa dubtar, el fa dubtar, de fins a quin punt... a més, ell no era antisemita, no?, és una cosa complicada. Ell creia que la hibridació de les races

produïa una pèrdua de valor de la raça i, aleshores, estava contra aquesta hibridació que, clar... dels ideals nazis, perquè això més que els jueus... que els jueus estaven condemnats... el que implicava era l'extermini del poble eslav, que era el que necessitaven exterminar, perquè els jueus ja estava clar que... però, per què maten els eslaus? I és que necessitaven créixer cap a l'est. Tot això el que fa és, i és el més extraordinari de novel·la, dotar intel·lectualment de motius científics l'extermini dels pobles i és a on a mi me va produir un calfred que me va recórrer el cos durant molts mesos de lectures i anys d'investigació, de com darrere d'això hi havien filòsofs, geògrafs, urbanistes, biòlegs, psicòlegs, tota l'escola psicològica alemanya està profundament involucrada. Se salven, sí, molt fluixes, se salven però pels pèls, però tota la resta, tota la resta que no són jueus, van participar.

Bernat Puigtobella: És l'única cosa que permet entendre les "ismes"... és que realment van revestir de racionalitat una pulsio que era purament homicida, i és aquesta racionalitat el que va sostenir, diguéssim, el que era irracional al darrere, no?, però estava revestida d'una sèrie d'argumentacions...

Martí Domínguez: Però hi ha un objectiu de caire superior que és el que justifica això, segons ells, el de crear una societat pura, sana i científica. La ciència siga el pal de paller de la seua concepció del que ha de ser el món. I per això els científics els va agradar tant a l'inici, perquè molts d'ells... tots els físics... tots van començar a rebre subvencions i a rebre prebendes en Àustria, en Àustria el catolicisme era ofegador. Això Thomas Bernhard ho diu molt bé en les seues novel·les, no? No és el mateix Alemanya que Àustria, i a Àustria el catolicisme... no deixaven investigar en qüestions de ciències biològiques i de cop i volta comencen un doll de diners. Tot això, pues clar, va tenallar moltes voluntats. I quan tu volies ja reaccionar... i quan volies reaccionar, ja era massa tard. Què havies de fer? Anar-te'n? Com te'n vas? Abandones les teues cases, teues possessions? Possessions que, a més, havies comprat a un jueu... hi ha hagut un cinisme i, al final, tots som culpables. Això, Geraldine Schwarz en un llibre que jo també recomane molt que es diu *Els amnèsics*. Ella és filla de un... no, és néta d'un nazi o d'un empresari nazi, però que no tenia ni el... però que va aprofitar per a fer fortuna. Clar, és que la meua generació, mon pare ha viscut en l'amnèsia, no ha volgut saber res, perquè és la forma de passar pàgina, però, clar, el que també s'explica és com se van deixar emportar pel corrent i com de difícil és oposar-te a aquest corrent també.

Bernat Puigtobella: Una cosa que m'ha interessat també de la novel·la que molt sovint les novel·les sobre la Segona Guerra Mundial se centren molt en els camps de concentració de l'Holocaust i, aquí, parles de tot un aspecte que és el dels albergs on tenien les noies, els

“Lebensborn” on feien procrear de manera gairebé industrial a les joves alemanyes perquè tinguessin gent de raça ària per, bàsicament, ocupar els territoris que estaven conquerint, no? Clar, no se'ls acudia pensar que si començaven en aquell moment, trigarien vint anys a tenir aquesta població? Perquè, clar, els nens neixen... no poden... és a dir, ocupa'ls aquests territoris.

Martí Domínguez: Sí, clar, però darrere hi ha, ja te dic, la racionalitat més absoluta, no? Veuen que estan perdent molta, molta joventut al front. Al mateix temps, tenen un gran i immens territori que repoblar. Territori, a més, que els entusiasma, perquè és este territori de Polònia, Ucraïna i Bielorrússia a on les “farm”, les granges dels alemanys faran, allí, meravelles... Realment, el poder industrial alemany ja anava a transformar tot allò, no? Vull dir, necessitem cabdal genètic, i aquest cabdal, com podem aconseguir-lo? Totes les dones d'Alemanya, totes, i les que no tinguin quatre fills tindran que pagar impostos. Aleshores, clar, això fa que en el cas del meu protagonista, té un fill, quan ja el seu últim fill tenia dotze anys, no? Posa a la seua dona en el risc d'una nova maternitat i al mateix temps n'hi ha un altre element que és el més pertorbador que és “no és prou això”, aleshores segrestem nens i nenes a punta de pistola. Van de poble en poble, de llogaret en llogaret de Polònia i els que són rossos, els que els pregunten on van, els segresten i se'ls emporten sense dir res a les famílies i els porten als “lebensborn” on fan les tries, ja ho fan... i a on participen tots els metges, tots els psicòlegs i a on participa el mateix personatge de la novel·la.... i en el cas d'adolescents... però, al capdavall, i què va passar amb els nens que no van ser seleccionats? Doncs anaven als camps de concentració. A on, en algun cas, se van retrobar amb els seus parents que havien estat després deportats als camps de concentració. O siga... i aleshores varen saber que havien estat segrestats. És una història terrible que alhora hi ha un altre element que no se parla casi i per això tota aquesta part dels “lebensborn” és la que més m'ha costat de documentar. I és que dels 200.000 nens que van ésser segrestats, tan sols un miler va regressar a les seues cases. Per tant, en Alemanya que només n'hi ha una població amb gens eslaus molt notable i que no en coneixen. Els han borrar la seua identitat, els han esborrat per complet la seua identitat i que, en fi, pues és tràgic.

Bernat Puigtobella: Ahir, en rebre el Premi Òmnium, parlaves del sentit que té aquesta novel·la per al moment polític que estem vivint al món en general amb l'auge dels nous totalitarismes. Avui, aquests dies, a Alemanya també hi ha hagut molt rebombori perquè ha dimitit la AKK que des del CDU ha renunciat a ser la candidata a la presidència veient que gent del seu partit pactava amb partits neonazis. En què creus que pot ajudar la teva novel·la a situar el lector en els feixismes emergents?

Martí Domínguez: Sí, a més, la novel·la té aquest objectiu. Jo sóc un escriptor il·lustrat i com (riures)... presumptuós... però, de vegades, dius “tu per què escrius?” Pues n’hi ha gent que escriu més per una qüestió estètica i altres escriuen més per una qüestió ideològica intel·lectual, no? Jo crec que els il·lustrats teníem aquesta ambició de transformar la societat, d’interpel·lar-la i de fer-la reflexionar. I està escrita des del passat cap al present i, sobretot, per la qüestió de veure com se blanqueja el nazisme, com se diu nazi a un... s’insulten dient-se aquestes coses i com, poc a poc, a més, la ultradreta va guanyant poder a tot el món. I la naturalesa humana, tenim un vernís per damunt que ens recobres la pell, que és la cultura, però sota hi ha una bèstia de cent mil anys d’evolució, que tenim un material genètic que no podem prescindir d’ell i que quan el poses en el “brete”, en el risc de salvar la vida, és molt violent i, sorprenentment, salvatge. És això el que sempre sorprèn.... és... dius... [és el que diu] el mateix Remark, no?, dius... dius... jo... si jo era un jove que estudiava en la universitat, en què m’he transformat en menys d’un any? M’he transformat en un assassí i sense tindre cap tipus de... és aquesta necessitat de sobreviure la que portem amb nosaltres i, per tant, sempre hem de conrear els valors que ens fan realment humans, que és l’empatia, l’altruisme, la fraternitat, la moral, l’ètica. Per tant, la ciència sense ètica és un instrument molt perillós que ens pot conduir a això.

Bernat Puigtobella: Ara parlaves de supervivència i em sembla que és un tema important també a la teva novel·la... dues novel·les anteriors... *La sega* que és una novel·la que considero extraordinària i que aborda un tema molt diferent. Estem al País Valencià als anys cinquanta i parles de gent que ha sobreviscut a la guerra, que viu encara amagada, no? I la persecució que es pot arribar a portar fins al final de gent... doncs que té deutes pendents de la Guerra Civil. També hi ha un punt... aquesta relació entre la guerra i el remordiment i la venjança... tota aquesta...

Martí Domínguez: Volia explorar, en *La sega*, la por. La por i, sobretot... *La sega* el que parla, sobretot, és d’uns masovers que es troben al Maestrat i com aquestos masovers viuen al seu estat autàrquic. Viuen, d’alguna manera, dels seus propis aliments i se troben, de cop i volta, en la circumstància d’haver de triar entre denunciar els maquis a la Guàrdia Civil o no denunciar-los per posar-se en perill i això se troben entre l’espasa i la paret, per què si no denuncien els maquis que han vingut i s’han portat un corder o, millor dit, les han venut un corder i han donat uns dinerets que els va molt bé. És cert, després te ve la Guàrdia Civil i se t’emporta i te mata, no? Però si els denuncies, després venen el maquis i t’apallissen. Te trobes absolutament enmig de la naturalesa més ferèstica, a les muntanyes del Maestrat... són insospitiblement enormes, les distàncies són molt grans i això fa que hi ha una batalla per sobreviure, no? I és això el que

s'explica en el... I és clar, els masovers pues tenien la seua ideologia, la seua manera, però se troben en un foc creuat i és una mort des de la impunitat... hi ha una impunitat i un silenciament que encara s'arrossega, és a dir, això me va costar molt de temps de treball de camp que la gent m'explicava les històries i gràcies a que jo tinc aquí un maset, jo vaig anar tirant del fill i a poc a poc... perquè ja te consideren veí i saben que ets un bon xic (riures)... no pensen que ho contaràs (riures) i clar, en realitat, és cert que en la novel·la es mesclen molt bé les fitxes de dòmino, no?, per a que ningú pugui dir.... ese és de mi poble, no? Però sí que és cert que és una història de dolor i de silenciament que ha estat molts anys en allà... i per això volia insistir en aquesta novel·la de *L'esperit del temps* en el feixisme i seguir explorant aquestos *inputs* biològics de la nostra espècie i com, d'alguna forma, de vegades, pensem que la maldat s'acaba pagant i és fals. Una de les coses més espectaculars de la novel·la és com tots aquells científics que van participar, més o menys activament, en l'extermini, van regressar a les seues carreres universitàries i van seguir impartint la seua assignatura i fent manuals i guanyant diners i inclús fins a nivells extraordinaris com el catedràtic d'anatomia que es diu Pernkopf, que va fer l'atles anatòmic, basant-se en executats de la Gestapo i que molts dels rostres són de jueus i de comunistes executats i, fins i tot, algunes execucions es retrasaven perquè els dibuixants no estaven a punt. "No, no, encara no me l'executes que el vull més fresquet" i l'atles aquest anatòmic s'ha venut fins fa dos dies, és magnífic, però els rostres que apareixen són de gent que ha mort la Gestapo.

Bernat Puigtobella: Una pregunta de caire sociològic. Ahir vas guanyar el premi Òmnium, avui donen el Premi Ciutat de Barcelona el Joan Benesiú, la novel·la de Manel Baixauli ha estat el número 1 de llibres més venuts la setmana passada. Són tres autors valencians que esteu conquerint Barcelona o sou tres autors del país que les editorials d'aquí, doncs, valoren com a propis. És un símptoma, no? És a dir, què està passant?

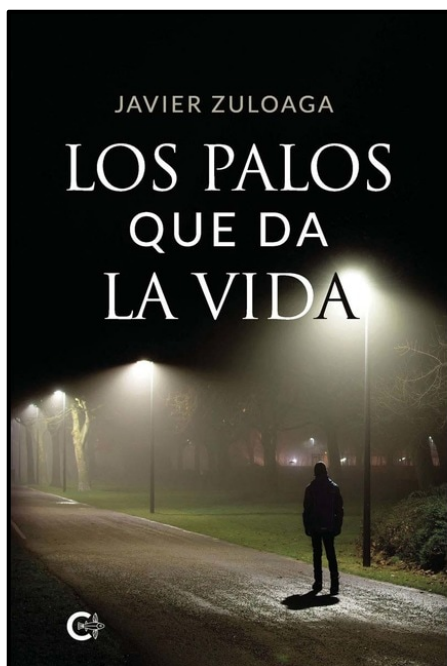
Martí Domínguez: Bé, jo crec que és la normalitat. Jo sempre he dit que Barcelona és el meu país, vull dir, la meua capitalitat, jo sóc, com dic, un afrancesat. París és el bressol de la meua cultura, del meu... però, alhora, la meua capital cultural és Barcelona i també crec que hauria estat normal aquest fluxe cultural entre els Països Catalans, entre la cultura catalana, d'alguna manera... al País Valencià s'està fent moltes coses bones. Ja no som tres revistes de pensament que sempre parlem d'això, de "L'Espill"... jo me sentís com a director de "Mètode"... tantes, tantes revistes interessants, però alhora n'hi ha una fornada literària de molt gran nivell i que costa molt d'arribar a Barcelona.

Bernat Puigtobella: Moltes gràcies, Martí. Ha estat un plaer parlar amb tu i moltes felicitats per aquest premi i que et porti molts nous lectors.

Martí Domínguez: Gràcies, que vagi molt bé i molt d'èxit amb el vostre programa i la vostra revista.

Enlace al podcast: <https://www.nuvol.com/llobres/podcast-marti-dominguez-guanya-el-premi-omnium-82500>

Los palos que da la vida

L'editorial Caligrama publica la cinquena obra del periodista i escriptor bilbaí, Javier Zuloaga. *Los palos que da la vida* és la història d'un economista d'èxit que, en truncar-se la seva carrera, es veu arrossegat a un món on prenen protagonisme els grups antisistema i les revolucions populistes.

En aquesta novel·la de ficció, el protagonista, l'economista Juan García, té una preparació impecable que el fa mereixedor d'un important càrrec de directiu a un banc. Malgrat això, la seva reticència a comprometre's de debò amb la filla del director fa que el facin fora del negoci i el vetin a tot el sector bancari i econòmic de Madrid. Aquest gir el porta a conèixer un

grup de joves antisistema que l'ajudaran a ubicar-se i a obrir els ulls a la seva nova i dura realitat. A partir d'aquí, i mitjançant un bloc anomenat "Los palos que da la vida", s'introdueix en un món alternatiu on fa una petita incursió com a grafiter, per acabar fent un treball per la CIA i desemmascarar un fals revolucionari a sou de grups econòmics que rendibilitzen molt eficientment les desestabilitzacions socials.

En tot aquest entramat en què es veu immers el protagonista de la novel·la, també prenen rellevància les diferents històries d'amor que viu. Des del seu romanç truncat amb l'Antonietta, la filla del director del banc, passant per la passió desmesurada que sent per la Laia, una jove i atractiva catalana que forma part de la cúpula del grup revolucionari on el Garcia s'ha d'infiltrar, i que li donarà més d'un mal de cap, fins a l'hostessa que coneix durant el seu viatge a Buenos Aires amb qui començarà un nou amor i una nova vida.

El llibre comença amb el relat de l'escalada social i econòmica del protagonista, el seu declivi i la nul·la empatia per part d'uns amics que ja no el consideren com a tal i li giren l'esquena. Seguidament, en García, arruïnat i sense saber molt bé com encarar aquesta nova etapa de la seva vida, se submergeix en un món desconegut per ell, de la mà de tres joves que no són el que semblen i d'un bloc que fomenta la revolució social a Madrid.

Justament, l'al·lusió a aquests moviments revolucionaris té reminiscències i recorda, en certa manera, al moviment 15M, igual que l'eslògan utilitzat al llibre "Sí, sí, la calle es del pueblo", que

vindria a ser un símil del ja conegut “Sí se puede”. Aquestes referències ens conviden a reflexionar sobre les revolucions socials i els populismes, en tant que ens deixen una porta oberta per qüestionar-nos si hi ha interessos ocults al darrere. Finalment, la narració dóna un parell de girs inesperats i sorprenents que porten al protagonista a viure una nova aventura en terres argentines, les Açores, de tornada a Madrid i París, tancant-se coherentment els cercles argumentals que romanien oberts.

Los palos que da la vida és una obra de fàcil lectura, escrita en primera persona, on l'autor posa de manifest que una bona preparació acadèmica pot veure's supeditada a una mala ratxa, tal com li passa al protagonista, el qual pateix en primera persona el tractament reservat als insubmisos per part de la societat. També qüestiona els falsos moviments socials i els populismes, que aprofiten les situacions de desigualtat i d'injustícia social per fer veure que defensen els més vulnerables quan en realitat es mouen per interessos propis o d'altres, aliens als veritables problemes que afligeixen a la societat.